БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 6 (7036)
ЯНВАРИИН
8
СУББОТО
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Улан-Удын городской XXVII партийна конференци

Мүнөөдэр Улан-Удын городской XXVII партийна конференци нээгдэхэнь. Конференци хадаа партиин горкомой тоосоо шагнаха, тэрэнэй ажал-ябуулгые наринаар шэнжэлхэ, тоосоото үе соо городской партийна организациин хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэ, республикын столицын ажахы болон культурые саашадань хүгжөөхэ ба партийно-политическэ хүдэлмэриие улам һайжаруулха талаар городой коммунистнуудай ээлжээтэ зорилгые хараалха байна.

Конференци болбол ороной ажахые саашадань хүсэ ехэтэйгээр хүгжөөлгэдэ, ажалшадай материальна ба культурна байдалые һайжаруулгада зорюулагдаһан КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэринүүдые, парти, правительствын удаадахи тогтоолнуудые бүхы советскэ арадай бодотоор бэелүүлжэ байһан оршон байдалда үнгэргэгдэхэнь. Улан-Удэ городой ажалшад партийна организациин хүтэлбэреэр бүгэдэ арадай энэ шухала хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулжа байна. Городой промышленность 1954 ондо валовой ба товарна продукци гаргаха гүрэнэй түсэбые декабриин 18-да дүүргэбэ. Гэр байра бариха ба городые болбосон түхэлтэй болгохо талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ.

Городой 1500 шахуу коммунистнууд болон комсомолецууд партиингаа уряагаар республикын колхозууд ба МТС-үүдтэ саг үргэлжэ хүдэлмэрилхээ гараа. Улан-Удын предприятинууд ба эмхи зургаануудай коллективүүд малай байрануудые барихадань, ургасаяа хуряахадань колхозуудта ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Гэбэшье, туйлаһанаараа һанаагаа амарха болоо һаа, нёдондо хэһэн юумэеэ үлүүсэ магтаха болоо һаа, гон буруу гэшэ. Ажахы ба культурые хүгжөөлгэдэ, партийно-политическэ хүдэлмэридэ үшөөл ехэ дутагдалнууд бии. Жэшээлхэдэ, городой бүхы предприятинуудай хахадынь шахуу тон хангалтагүй үрэ дүнгүүдые туйлана. 16 предприяти ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбөө, 11 предприяти продукциин өөрынь үные химдаруулха түсэбөө дүүргээгүй. Шэлэй завод ба нютагай промышленностиин 7 предприятинууд валовой продукци гаргаха даалгабаряа дүүргэжэ шадаагүй. Городой промышленность бүхы дээрээ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ уялгаяа дүүргээгүй байна. Олохон предприятинуудта технологи бүдүүлигээр эбдэгдэнэ, арьбалалтын гурим мууса сахигдана, жэгдэ бэшээр хүдэлмэрилхэ ябадал үзэгдэнэ. Голодоһо гаргаха, һаатаха ба сагһаа үлүү хүдэлмэрилхэ ябадалһаа городой промышленность ехэ гарзада ородог зандаа. Мяха-консервын комбинат, мелькомбинат, шэлэй завод, ПВЗ ба паровозно депо 1954 оной 11 һарын турша соо 10 миллион үлүүтэй түхэригэй гарзада ороһон байна.

Парти, правительство арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые ехээр гаргадаг болохо зорилго табяа. Городой предприятинууд ба олзоборилгын артельнүүд энэ талаар зарим тэды юумэ хээ. Гэхэтэй хамта, тэдэнэй гаргаһан эд товарнуудай хэмжээн, шанар ба ассортиментнь городой ажалшадай эрилтые яабашье хангажа шадахагүй байна. Городой предприятинуудай гаргадаг үргэн хэрэглэлэй эд товарнууд магазинуудта тон дутамаг. Томо предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые үйлэдбэрилхэ цехүүдые үргэдхэхэ даалгабаряа дүүргэнэгүй. Тэрэнэй эсэстэ ПВЗ, мяха-консервын комбинат, шэлэй завод ба бусад предприятинууд үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые гаргаха түсэбөө таһалдуулаа.

Илангаяа барилгын талаар ехэ дутагдалнууд үзэгдэнэ. 1954 ондо Улан-Удэ городой барилгада 86,5 миллион түхэриг мүнгэн һомологдоһон байгаа. Теэд энэ мүнгэн гүйсэд хэрэглэгдээгүй. Городой барилгашад нёдондо 23 мянган квадратна метр гэр байрын талмай ашаглалгада үгэхэ аад, оройдоо 16,2 мянгыень үгэһэн байна. Барилгын организацинууд ажалай бүтээсые дэшэлүүлхэ даалгабаряа дүүргэнэгүй, механизмуудые муугаар ашаглана, барилгынь шанар тон муу байһан зандаа.

Предприятинуудай хүдэлмэриие, илангаяа барилгын хүдэлмэринүүдые городой хүтэлбэрилхы органуудай үшөөл халирхайгаар хүтэлбэрилдэг байһанһаа, гээгдэжэ ябаһан предприятинуудта зохихо анхарал хандуулдаггүй, новаторнуудта үдэр бүриин туһаламжа үзүүлдэггүй, өөһэдынгөө шиидхэбэринүүдые үдэр бүриин эмхидхэлэй бодото хүдэлмэреэр хангадаггүй байһанһаа промышленностиин ба барилгын организацинуудай хүдэлмэридэ иимэ ехэ дутагдалнууд гараа. Город дотор гэр байрын ехээр дутажа байбашье, байрын гэрнүүдые бариха гүрэнэй даалгабариие дүүргэдэггүй предприятинуудай, зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ партиин горком ба горисполком шанга эрилтэ хэнэгүй. Тэрэшэлэн барилгын организацинуудые кадрнуудаар бэхижүүлхын, барилгашадай дунда политическэ хүдэлмэри һайжаруулхын тула мүнөө дээрээ бага юумэ хэгдэнхэй.

Худалдаа наймаае, ниитын эдеэ хоолой газарнуудые һайжаруулха талаар зарим тэды юумэ хэгдээ. Гэбэшье, үшөөл ехэ дутагдалнууд бии байна. Худалдаа наймаанай организацинууд хүн зоной эрилтые хүсэд һайнаар мэдэнэгүй, хүдөө ажахын продуктнуудые аймагуудһаа город асарха тушаа үүсхэл оролдолго гарганагүй. Мүн ажалшадые медицинскээр хангалгада, һургуулинууд ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ олон дутагдалнууд бии.

Партийно-политическэ ба партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри тухай асуудалнууд конференци дээрэ үргэнөөр хэлсэгдэхэ байна. Һүүлэй үедэ партийна комитедүүд заседанинуудаа үсөөрүүлээ, парторганизацинуудай хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болоо. Гэбэшье, партийна комитедүүдэй хүдэлмэрилэгшэд партийна эхин организацинуудта үшөөл үсөө ябана, тэдэнэй хүдэлмэридэ багаар нүлөөлнэ, партийна шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые мууса хинана. Тэрэнэй эсэстэ предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые усадхахын түлөө зарим партийна эхин организацинууд эдэбхитэйгээр тэмсэнэгүй. Город дотор научно-атеистическэ пропаганда, элүүр энхэ байдалай түлөө пропаганда һулаар ябуулагдана, олохон предприятинууд ба барилгануудта агитационно хүдэлмэри һулаар дэлгэрүүлэгдэнэ.

Һүүлэй үедэ парти, правительство советскэ аппарадай хүдэлмэриие һайжаруулгада шэглүүлэгдэһэн хэдэ хэдэн шухала шиидхэбэринүүдые абаа. Гэхэтэй хамта, партийна комитедүүд эмхи зургаануудай партийна организацинуудые үшөөл һулаар хүтэлбэрилнэ, республиканска болон городской эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ ёһотой һайн нүлөө үзүүлнэгүй. Мүн кадрнуудые шэлэн олохо, хубаарилан табиха хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэй.

Городой парторганизаци идеологическа хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болоо. Гэбэшье, марксистско-ленинскэ һургаалай пропагандада бага бэшэ дутагдалнууд бии байна. Партийна һуралсалай хүдэлмэридэ статистическэ ёһоор хандадаг ябадалые эсэстэнь хүрэтэр усадхаха, занятинуудай удхые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ, пропагандистнууд ба бэеэ даагаад һурагшадта туһаламжа ехээр үзүүлхэ хэрэгтэй.

Конференци дээрэ үргэнөөр, нюур сахингүйгөөр дэлгэрхэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл хадаа городой парторганизациин хүдэлмэриие һайжаруулгада туһалха байһаниинь лабтай. Манай партиин хүсэн юуб гэхэдэ, тэрэ болбол шүүмжэлэлһээ айдаггүй, харин шэнэ амжалтануудые туйлаха хүсэ тэрээнһээ оложо абадаг байна.

Городской XXVII партийна конференци болбол партиин Центральна Комитедые тойруулан Улан-Удын коммунистнуудые улам нягтаар жагсалгада, идеологическа хүдэлмэриие саашадань һайжаруулгада, коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар городской партийна организациин бүхы ажал-ябуулгые һайжаруулгада туһалхань лабтай.

Латвийска ССР-эй колхозууд лёной волокно болон лён-долгунецын үрэһэ тушааха түсэбөө дүүргэбэ

Латвийска ССР-эй колхозууд лёной волокно тушааха түсэбые 105 процент, лён-долгунецын үрэһэ тушааха түсэбые 104 процент дүүргэв. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал лёной волокно 20 мянган центнерээр, лёной үрэһэ 13 мянган центнерээр ехээр гүрэндэ тушаагаа. Лён тушаалга үргэлжэлһөөр.

РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл

* * *

РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын урда тээ олон мянган агитаторнууд ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын модоной заводто үдын забһарлалгын үедэ агитатор, механическа цехын мастер А. А. Воробьев газетэһээ статьянуудые хүдэлмэришэдтэ уншажа байна.

А. Мантаевай фото.

Модошодой дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайжаруулха

Модошодой дунда ниитэ-политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар табижа шадаһан Шулуутайн леспромхоз гээгдэнги байдалһаа түрүүшүүлэй зэргэдэ гараа. Энэ леспромхоз һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө ВЦСПС-эй болон СССР-эй ой модоной промышленностиин министерствын дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар абаһан байна.

Тус леспромхозой партийна организаци агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Политическэ темэтэй лекци ба элидхэлнүүд түсэбэй ёһоор үнгэргэгдэнэ.

Мүн научно-техническэ темээр хөөрэлдөөн ходо үнгэргэгдэдэг юм. Лесопунктнуудта, мастерска участогуудта ханын газетэ, «Дайшалхы хуудаһанууд» удаа дары гаргагдажа, социалистическэ мүрысөөнэй ябасые, тэрээнэй түрүүшүүлэй дүй дүршэлэй арга методые хүдэлмэришэдтэ һайнаар ойлгуулна.

Тиихэдэ лесопунктнууд болон мастерска участогуудай дэргэдэхи клубууд, улаан булангууд гоё һайханаар түхеэрэгдэнхэй. Тэндэ урانһайханай самодеятельностиин концерт, кинокартина саг үргэлжэ харуулагдана.

Тиибэшье, олон леспромхозуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Хориин леспромхозые абаад үзэе. Леспромхозой директорые политическэ талаар орлогшо, партбюрогой секретарь нүхэр Будаевай толгойлдог эндэхи партийна организаци хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон муугаар ябуулна. Һүүлэй табан һара соо лекци оройдоо таба дахин уншагдаа. Агитаторнуудтай семинар үнинэй үнгэргөөгүй байһаар. Социалистическэ мүрысөө ёһо тэдыгээр эрхилнэ, тэрэнэй дүнгүүдые саг соонь гаргадаггүй байна.

К. Григорьев.

Һунгалтын Дүримүүдтэй танилсана

«Механлит» заводой партийна эхин организациин гушаад гаран эдэбхитэд-агитаторнууд Российска Федерациин, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын кампанида эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ эхилэнхэй. Тус заводой партийна организациин секретарь нүхэр Смагин болохоёо байгаа һунгалтатай дашарамдуулан, агитаторнуудтаа цех, айл бүхэниие даалгажа үгэһэн байна. Мүнөө заводой механическа, шудхалгын, тракторна, электрын цехүүдтэ үдын забһарлалгын үедэ һунгагшадтай хөөрэлдөөнүүдые тэдэнэй үнгэргэжэ байхыень хододоо харахат. Тээд, тэдэнэр гансашье заводой цехүүдтэ хөөрэлдөө, элидхэл үнгэргэнэ бэшэ, мүн агитпунктынгаа бүхы һунгагшадта гэртэнь ошожо, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна. Жэшээлхэдэ, агитаторнууд: заводой электроцехын мастер Е. Исаева, комсомолка Вера Бальчугова гэгшэд РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалта тухай Дүримүүдтэй һунгагшадаа һайнаар танилсуулна.

З. Гармаев.

Зарим агитпунктнууд хүдэлмэрилнэгүй

КУРУМКАН. (Телефоноор абтаба). Болохоёо байгаа һунгалтада аймагай партийна эхин организацинууд эдэбхитэйгээр бэлэдхэнэ. Жэшээнь, Барагханай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитпункт таатай зохидоор түхеэрэгдэнхэй. Агитпункт соо дулаан, сэбэр. Колхозой гэшүүд сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхын түлөө үдэшэндөө тэндэ олооороо суглардаг. Тус колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Ёшонов агитаторнуудаа отара, гүүртэ, заимкануудаар хубаарилан табиһан, тэдэнэй зорилгонууд тухай тодорхой заабаринуудые түрүүшын семинар дээрэ үгэһэн байна. Олонхи агитаторнууд дааһан уялгадаа харюусалгатайгаар хандан, агитационно хүдэлмэриие һайнаар ябуулжа эхилээ. Жэшээлхэдэ, агитаторнууд, Галтайн долоон жэлэй һургуулиин багша В. Санжиева, Баргажанай МТС-эй зоотехник Д. Эрдынеев ба бусад централъна, республиканска газетэнүүдэй материалнуудаар хэдэ хэдэн хөөрэлдөө, элидхэлнүүдые хээд байна. Тэрэшэлэн тус колхозой комсомольско организациин секретарь нүхэр Цыденов һунгагшадай дунда комсомолецуудаа мүн лэ хубаарилан табяа. Тэдэнэрынь мүнөө РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин Дүримүүдтэй һунгагшадаа танилсуулна.

Тэрэшэлэн аймагай Соведэй гүйсэдком нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комиссинуудай составые батлаһан шиидхэбэри тунхаглаба. Тус комиссинуудай составта колхозууд, предприятинууд болон эмхи зургаануудай эрхим түлөөлэгшэд ороһон байна. Мүн һунгагшадай список зохёолго аймаг дотор эхилбэ.

Гэхэтэй хамта, зарим партийна организацинууд энэ шухала кампанида агитаторнуудаа хүсэд элсүүлээгүй байһаар. Жэшээлхэдэ, Дырээнэй, Могойтын, Хара Модоной сомоной колхозуудай партийна эхин организацинууд һунгалтада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие ехээр удааруулжа байна.

К. Халтанов.

Түрэл орон доторнай

Ангарска ГЭС-эй барилга дээрэ

ИРКУТСК, январиин 5. (ТАСС). Зүүн-Сибириин түмэр замһаа холо бэшэ газарта Ангара мүрэнэй эрье дээрэ Ангарай ерээдүйн гидроэлектростанциин турбинанууд болон генераторнуудые хинан суглуулха база баригдажа эхилбэ. Мүнөө үбэлэй турша соо электрическэ болон гидромеханическа түхеэрэлгэнүүдые хадагалха складууд, котельнэ, мүн бусад байранууд эндэ баригдаха юм. Түмэр замай шугамууд базые гол харгытай холбохо юм. Металлоконструкцинуудые буулгаха ба суглуулхын тулада үргэлгын кранууд тодхогдожо байна.

Агрегадуудай зарим хубинь барилгада ерэжэ эхилээ. Харьковһаа 4 статор абтаа, 5-дахи статораа абахаар хүлеэнэ.

Москвагай, Ленинградай, Свердловскын, Новосибирскын, мүн бусад городуудай зуу гаран промышленна предприятинууд Сибириин гидробарилгашадай захилые дүүргэжэ байна.

Шэнэ газарта нүүжэ ерэгшэд дээдэ һургуулинуудта ороно

БАРНАУЛ, январиин 6. (ТАСС). Алтайн хүдөө ажахын институдай заочно отделенидэ үсэгэлдэр институдта оролгын экзамен боложо эхилээ. 225 һууринуудта 300 гаран мэдүүлгэнүүд ороһон байна. Тэдэ мэдүүлгэнүүдынь Алтайда шэнэ ба боро газар ашаглахаар ерэһэн залуушуулһаа гол түлэб ороһон байна.

Электрын хүсөөр хонидой нооһо хайшалалга

Хонидой нооһо хайшалалгые механизацилгын хэмжээн ороной колхозуудта нилээд дээшэлээ. 1953 онойхидо орходоо энэ жэлдэ 12 миллион толгой хониной нооһо электроаппарадаар олоор хайшалагдаа.

МТС-эй механизаторнууд электрическэ аппарадаар хонидой нооһо хайшалалгада ажалай ехэ бүтээсэ туйлана. Жэшээнь, Узбекистанда хайшалалгын аппарат бүхэнээр дундаа зэргээр 3 мянга шахуу хонидой нооһо хайшалагдана. Ажалай бүтээсын ба ажалай түлбэриин шэнэ нормын зохёогдоһон ушар ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ туһална.

Хонидые электрическэ аппарадаар хайшалалга гараар хайшалһанда орходоо ажалай гарзые 2,5—3 дахин хорооно, нооһо хайшалалгые нилээд ехэдхэнэ. Хонидой нооһо хайшалалгые ехээр механизацилгаһаа боложо жэл соо олон мянган тонно нооһо гүрэндэ нэмэлтэ болгон үгтэхэ байна.

(ТАСС).

Ворошиловград. Октябрьска революциин нэрэмжэтэ паровоз бүтээлгын завод ехэ ашаа шэрэхэ түмэр замай хүсэ ехэтэй гурбан транспортёрнуудые бүтээхэ захил абаһан байгаа. 180 тонныын нэгэ платформо-транспортер Ленинград эльгээгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түмэр замай 130 тонныын транспортер.

ТАСС-эй фотохронико.

Сталинградска ГЭС-эй барилга дээрэ

Сталинградска ГЭС-ые барилгын хүдэлмэри бүри үргэн далайсатай боложо байна. Гидроузелай гол барилгануудтань түрүүшын олон мянган кубометр бетон дэбдигдээ. Песчаная гэжэ арал дээрэ мүнөө илангаяа ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Энэ арал дээрэ ГЭС-эй байшан, шлюз, мүн плотина баригдажа байна. Адхагдаһан шорой болон дамбанууд аралые зүүн эрьетэйнь ниилүүлээд, хахад аралай түхэлтэй боложо, Волга мүрэнэй хахадтань хүрэтэр ерээ. Энээ руу мүнөө ашаатай вагонууд, пассажирска поезднууд ерэжэ, гидробарилгашадые хүдэлмэридэнь асарна.

Уһа юулэлгын түмэр-бетонно плотинын баригдаха газарта экскаваторщигууд мүнөө шорой малтажа байна.

(ТАСС).

Шэнэ газарнуудта радио бии болгогдобо

НОВОСИБИРСК, январиин 6. (ТАСС). Кочковско болон Веселовско совхозуудта шэнэ радиоузелнууд байгуулагдаа. Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай бүхы гэрнүүдтэ радио оруулагдаа.

Областиин шэнэ ба боро газарай ашаглагдажа байгаа районуудта үнгэрэгшэ жэлэй хабарһаа эхилжэ 900 километрын газарта шэнэ радио лини татагдаа, колхозуудта 59 радиоузел байгуулагдаа. Сибирь нүүжэ ерэһэн 15 мянган гэрнүүдтэ радио оруулагдаба.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Трактор, машина заһабарилгын үедэ парторганизациин ябуулһан хүдэлмэри

Нёдондо трактор болон хүдөө ажахын машинануудые муугаар заһабарилһан ба тэдэнние хүдэлмэридэ һаланаар ашаглаһан дээрэһээ мүнөө жэл трактор болон комбайнуудай техническэ шалтагаанаар зогсоһон ушар тон олон байгаа. Зарим тракторна бригадануудта, жэшээнь, 9-дэхи бригадада (бригадирынь нүхэр Р. Сафонов) июнь һара соо 72 халаанда трактор хүдэлэнгүй зогсоһон байба. Энэ шалтагаанһаа боложо, манай МТС колхозуудтай баталһан договоройнгоо олохон пунктые дүүргээгүй.

Энээн дээрэһээ МТС-эй дирекци, партийна организаци зохихо тобшолол хэжэ, мүнөө жэлэй заһабарилгын хүдэлмэрине саг болзор соонь, шанар һайнтайгаар хэхын тулада хэмжээнүүдые абаба. Тракторай заһабарилгые манайхин полевой хүдэлмэриин дүүрэмсээр захалаа. Урда жэлнүүдэйнгээ алдуунуудые һанажа, сеялкэ, плугуудай заһабарилгые бидэнэр бүри август һарада эхилээбди. Энэ хүдэлмэридөө зарим прицепщигүүд болон МТМ-гэй хүдэлмэришэдые хэрэглээбди.

Заһабарилгын бүхы хүдэлмэрине мүнөө жэл узловой аргаар ябуулнабди. Тус аргые хэрэглэдэг болоһоор заһабарилгые һураггүй түргөөр, һайн шанартайгаар хэдэг болообди. Юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, узелнууд бэе бэсынгээ хүдэлмэриһөө ехээр дулдыдадаг тула нэгэ узелынь нүгөө узелһаа хожомдохогүй гэжэ яаража хүдэлнэ. Хоёрдохёор, нэгэ узелай хүдэлмэришэд хододоо нэгэ янзын детальнуудые хэжэ байхадаа тэрээндээ ехээр мэргэжэжэд, шанар һайнтайгаар ба түргэнөөр бүтээнэ.

Заһабарилгын хүдэлмэрине һайн шанартайгаар, хурданаар ябуулха зорилгоор партийна организаци механизаторнуудай дунда политическэ хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөө мүнөө жэл заһабарилгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн үргэнөөр ябуулна. Заһабарилгын гол хүдэлмэриин эхилээдүй байхада МТС-эй бүхы механизаторнуудай хабаадалгатайгаар партийна нээмэл суглаа зарлажа, заһабарилгада хабаатай бүхы асуудалнуудые һайса хөөрэлдэһэн, зүбшэһэн байнабди. Тус суглаан дээрэ агитаторнууд томилогдожо, тэдэнэй урда тодорхой зорилгонууд табигдаа һэн. Политическэ ба культурна хүдэлмэриин бүхы хэмжээ-ябуулгануудые үдэшын сагта, ехэнхидээ механизаторнуудай хамтын байрануудта үнгэргэнэбди. Агитаторнууд гол түлэб МТС-эй мэргэжэлтэдһээ томилогдоһон тула даа уласхоорондын ба орон доторой байдал тухай политическэ темэнүүдһээ гадна, мүн ажал тухай асуудалаар хөөрэлдөөнүүдые хэнэ. Жэшээлбэл, агитаторнууд А. Перелыгин, П. Слепнев, И. Афанасьев, В. Перелыгин гэгшэд ажалай журам, заһабарилгын хүдэлмэриин шанар тухай хөөрэлдөөнүүдые хэнэ.

Агитаторнуудта туһаламжые һайжаруулхын тула недели бүхэндэ семинар хэнэбди. Семинар дээрээ теоретическэ болон методическа лекцинүүдһээ гадна, агитаторнуудай дүй дүршэл тухай хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэнэбди.

Манай МТС-эй дэргэдэхи клубта механизаторнуудһаа гадна колхознигууд, албахаагшад олоороо ерэдэг юм. Тиимэһээ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри эндэ тон үргэнөөр ябуулагдаха зэргэтэй. Залуушуулай дунда ниитын хүдэлмэри, культурна элдэб наада зугаа эмхидхэжэ байха харюусалгата эмхидхэгшэд эндэ томилогдонхой. Тиихэдэ механизаторнуудай культурно-ажаһуудалай асуудалда парторганизаци ба дирекци анхаралаа ехээр табижа, гэр байрануудтань радио оруулһан, хамтын бани бии болгоһон байна.

Социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэмнай ханын газетэ, «Дайшалхы хуудаһан» ехээр туһална. Ханын газетын редактор нүхэр Берденников газетынгээ селькорнуудтай хамта мүрысөөнэй ябасые хододоо шалгажа, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые газетэдэ бэшэжэ байдаг юм. Заһабарилгын хүдэлмэри дээрэ мүнөө гаргагдажа байһан «Колючка» гэжэ ханын газетэ элдэб һальхай һамуу ябадалтай, ажалай журам эбдэгшэдтэй тэмсэхэ талаар парторганизацида туһална.

Социалистическэ мүрысөөнэй ябасые байд гээд лэ шалганабди. Октябрьска социалистическэ революциин 37-дохи жэлэй ойтой дашарамдуулан мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахадамнай уялгануудаа дүүргэхэ талаар нилээд амжалта туйлагдаһан байгаа. Жэшээлбэл, 28 трактор, 3 комбайн, 54 сеялкэ, 26 плуг болон бусад олон машина зэмсэгүүд заһабарилагдажа, графигнай үлүүлэн дүүргэгдэһэн байба.

Теэд түрүүшынгээ амжалтаар манай механизаторнууд һанаагаа амараагүй. Тэдэнэр шэнэ жэлэй январиин нэгэн хүрэтэр дүрбэдэхи кварталайнгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө бүхы хүсөө табинхай.

Тиихэтэй хамта заһабарилгын хүдэлмэрине хүтэлбэрилхэ талаар манай парторганизациин хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Түбхын түрүүндэ заһабарилагшадай дунда культурно-гэгээрэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине үргэнөөр ябуулха арга нүхэсэл бии болгожо шадаагүйбди. Жэшээнь, улаан буламнай тон бага, клубнай түхеэрэлгээр хангалтагүй. Тиихэдэ механизаторнуудые үргэн хэрэглэлэй эд товараар хүсэд хангаха ёһотой Бичурын сельпо мүртэй юумэ хэнэгүй. Сельпогой эмхидхэһэн буфет МТС-эй дэргэдэ хүдэлдэг байбашье, тэндэнь эдеэ хоол тон муугаар бэлэдхэгдэдэг.

Техническэ туһаламжа механизаторнуудта һайнаар үзүүлэгдэнэгүй. БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын зүгһөө инженерно-техническэ мэргэжэлтэдэй ерэжэ, заһабарилгын үедэ туһаламжа үзүүлһэн, заабари үгэһэн ушар нэгэшье үзэгдөөгүй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхан зайсуулга мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, заһабарилгын хүдэлмэрие хурдадхаха ябадалда шухала удхашанартай.

М. Чешев, Бичурын МТС-эй парторганизациин секретарь.

Хэшээлтэйгээр һуралсадаг коммунистнууд

Улан-Удын паровозо-вагонно заводой модельнэ цехтэ 27 коммунист тоологдоно. Тэдэнэр бултадаа һуралсана. Коммунистнууд-модельщигүүд нүхэд Трофимов, Балдынов, Сабельников, Шафиров, Елясов, нормировщик нүхэр Максимов, мастер нүхэр Шишкин гэгшэд марксизм-ленинизмые бэеэ даагаад шудална. Тиихэдэ олохон коммунистнууд партиин түүхэ шудалха кружогто һуража эрдэмээ дээшэлүүлнэ. Мүн хэдэн коммунистнууд үдэшын һургуулида, техникумдэ һурадаг юм.

Тус цехын партбюро коммунистнуудай политическэ һуралсалда хиналта, шалгалта шадамараар бэелүүлнэ. Кружогой хүдэлмэри тухай асуудал партбюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг болоо. Партийна суглаанууд дээрэ хэн коммунистын яажа һуража байһан тухай, кружогой хүдэлмэри тухай партбюрогой секретарь нүхэр Балдынов мэдээсэжэ, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха тухай хэмжээ абтадаг юм.

Заводой главна металлургиин таһагай инженер, коммунист нүхэр Шибанов консультантаар томилогдонхой. Тэрэ хадаа өөрынгөө уялгада харюусалгатайгаар хандана. Недели бүхэндэ нэгэ дахин консультаци үнгэргэжэ, коммунистнуудай табиһан асуудалнуудта тодорхой харюу үгэнэ. Тиигээд коммунист бүхэнэй һуралсаха түсэбөө зохёохедонь туһалхаһаа гадна, табиһан конспектынь шалгажа, тэрэние зүб ойлгосотой болгохо хэрэгтэнь туһалдаг байна.

Модельщик Дмитрий Трофимов «Хуряангы курсын» бүлэг бүхэние нэгэ һара соо үзэжэ, конспект табиха гэжэ түсэб соогоо хараалаа. Тэрэ хадаа «Хуряангы курсаһаа» гадна, В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай зарим зохёолнуудые уншажа, конспект табидаг байна. Мүн социалистическэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай партиин ЦК-гэй Пленумүүдэй тогтоолнуудтай һайнаар танилсанхай.

Цехын партийна организаци партиин горкомой болон райкомой лекторнүүдые урижа, теоретическэ ба методическа темэтэй лекцинүүдые уншуулжа, һурагшадтаа туһална. Мүн уранһайханай литература уншадаг хүнүүд эндэ олон бии. Марксизм-ленинизм һайнаар шудалжа, ажалай бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ коммунист бүхэнэй түрүүшын уялга гэжэ ойлгоһон эндэхи коммунистнууд үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха зуураа, имагтал эрхим шанартай продукци бүтээн гаргана. Жэшээнь, нүхэд Елясов, Трофимов, Сабельников, Балдынов болон бусад халаанайнгаа даалгабаринуудые 200—250 процент хүрэтэр дүүргэдэг ажалай түрүүшүүл болонхой.

А. Коротаева.

ҺУНГАЛТЫН ҮДЭРЫЕ АЖАЛАЙ ШЭНЭ АМЖАЛТАНУУДААР УГТАЯ!

Коммунистка В. Д. Бушина мяха-консервын комбинадай жестяно-баночна цехтэ станочницаар 12 жэлэй турша соо ажаллажа байна. Мүнөө тэрэ мэргэжэл ехэтэй, түрүү хүдэлмэришэн болонхой. Ажалайнгаа бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлэн, нормоёо 150—180 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Д. Бушина ажаллажа байна. З. Веснинагай фото.

Паровоз заһабарилгые түргэдхэнэбди

Галуута-Нуур хадаа түмэр замай багахан станци юм. Гэбэшье, энэ станцида ерээд, нэгэ үдэрэйнь хүдэлмэрие ажаглан хараа һаа, ажалай шанга сохисо бурьялан байха. Буурал сагаан уурал бааюулһан паровозууд хэдэн зуугаад тонно шулуу нүүрһэтэй вагонуудые шэрээд, уухилһаар хараа далда ороно. Шахтануудта хэрэглэгдэхэ модон, барилгын бусад материалнууд ба эд бараан хэдэн олон вагоноор эндэ асарагдана.

Эдэ бүхы хүдэлмэрие таһалгаряагүйгөөр ябуулха хэрэгтэ станциин паровозно депогой коллектив ехэ үүргэ дүүргэнэ. Паровозуудаа саг соонь һайнаар заһабарилжа, замда гаргаха гээшэ манай коллективэй гол зорилго болонхой. Энэ зорилгоёо депогой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар паровозуудые заһабарилха үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлжэ, шэнэ жэлые угтаабди.

Мэргэжэл һайнтай хүдэлмэришэн болохо гэжэ багаһаа хойшо зориһон хүмби. «Зориһон хүн золоо олодог» гэжэ арадай аман үгэ бии. Мүнөө би дүрбэдэхи жэлээ депогой цехтэ слесареэр ажалланаб. Өөрынгөө мэргэжэлые бараг һайнаар шудалааб гэжэ һанагдабашье, үшөөл һуралсаха юумэн олон даа. Заримдаа орёо детальнуудые хэхэ даалгабари абахадаа ядалдад гэжэ дүүргэнэб. Тиимэһээ саашадаа саг үргэлжэ һуралсажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гээшэ шухала байна. Слесарь мэргэжэлтэй болохо хэрэгтэм цехын мастер Павел Григорьевич Наумкин ехэ туһа хүргөө һэн. Тэрэнэй туһаламжаар жэл ошохо бүри мэргэжэлээ нарижуулнаб. Тиихэ бүримни ажалаймни бүтээсэ дээшэлнэ, үшөөшье дээшэлүүлхэ ёһотойб. Хэрбээ түрүүшын хоёр жэл соо үдэрэйнгөө нормые 100—110 процент дүүргэдэг байгаа һаа, һүүлшын хоёр жэл соо халаанайнгаа нормые 150—180 процент дүүргэдэг болооб. Табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ тухай москвагайхидай үүсхэлэй гарамсаар бидэнэр булта дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа һэмди. Мүнөө болохоёо байһан һунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн шэнэ хүсөөр дэлгэрбэ. Тус мүрысөөндэ коллективэймнай гэшүүн бүхэн эдэбхитэйгээр хабаадалсажа эхилээ.

Манай цехын коллектив халаан соогоо нэгэ паровозой котёлые угааха ба заһаха даалгабаритай. Энэ даалгабаряа амжалтатайгаар дүүргэнэбди. Паровозой заһабарилгада байха сагые үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 2—3 часаар хороожо шадаабди. Энээнээ үшөөл багашаанабди. Тиимэһээ паровоз заһабарилгые түргэдхэхын түлөө саашадаа тэмсэхэ байнабди.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Энээнэй ашаар хүдэлмэришэдэй материальна байдалайнь хэмжээн дээшэлнэ, салин хүлһэниинь нэмэнэ. Тиимэһээ хүдэлмэридөө түрүү арга, шэнэ технологи нэбтэрүүлжэ, мэргэжэлээ нарижуулха зэргээр ажалайнгаа бүтээсые ехэ болгохо гээшэ хүдэлмэришэн бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Гомбо Мухолзоев, Галуута-Нуур станциин паровозно депогой слесарь.

ДАЛАТАЙ ДАРХАН

Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой эмхидхэгдэһэнһээ хойшо Жамбал Дармаев түмэршэ дарханаар хүдэлмэрилнэ.

Мүнөө дархан Дармаев 70 гаран наһатай болобошье, хүнгэн, сарюун зандаа. Эрхим ажалайнгаа түлөө үнгэрһэн жэлдэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ ошожо ерээ. Гадна, колхозой правлениин зүгһөө хэдэн удаа магтаалай грамотаар шагнагдаһан байна. **Б. Дандаров.**

Продукциин шанар һайжарба

—Үнгэрэгшэ жэлэй эхиндэ абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, шэнэ жэлые угтабабди,—гэжэ бригадир нүхэр Шиманаев омогтойгоор хөөрэнэ.

Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада Улан-Удын модо үйлэдбэрилгын заводой коллективэй дунда эршэтэ ажалаараа суутай болонхой. Энэ бригада заводой столярна цех соо модо уралдаг юм. Цехын дүрбэн бригада хоорондоо мүрысэнэ. Комсомолец Шиманаевай бригада бүхэли жэл соо түрүү һууриия алдангүй гараба. Бригадын гэшүүд хоорондоо ехэ эбтэйгээр ажалладаг тула даа бүтээсэеэ саг үргэлжэ дээшэлүүлнэ. Мүнөө бригадын гэшүүн бүхэн нормоёо 200 процент дүүргэнэ. Үдэшэлэн, ажалай дүүрэхэ багта техническэ шалгалтын таһагай начальник цех соо орожо ерээд, хүдэлмэришэдэй хэһэн ажалыень шалгаха зуураа, «бэрхээр лэ хэнэлтэ даа, нүхэдни» гэжэ магтадаг юм. Энэнь дэмы бэшэ. Үнгэрһэн жэлдэ заводой коллектив продукциингаа шанарые эрид һайжаруулжа шадаа.

Продукциин шанарые һайжаруулха хэрэгтэ үнинэй хүдэлмэришэн Иван Васильевич Фесенкын ухаалан зохёоһон шэнэ станок сонхын рама түргөөр бүтээлгые ехэ урагшалдаг байна. Мүнөө энэ станок дээрэ Дондок Биликтуевай бригадынхид ажаллаха зуураа, үдэрэйнгөө нормоһоо гадуур олон рамануудые һайнаар хэжэ гаргана.

Р. Цыдыпов.

Түрүү хүдэлмэришэд олошорно

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай арһа-ноохо үйлэдбэрилдэг цехын коллектив үнгэрһэн жэлдэ һайнаар ажаллаа. Даалгабаряа 200 процент дүүргэдэг түрүүшүүлэй тоо эндэ улам олошороо. Цехынхид ажалайнгаа темпые һуладхангүй хүдэлмэрилжэ, бүри һайн амжалтануудые туйлаха гэһэн зорилго урдаа табинхай.

Мүнөө нүхэд Малков, Просяков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд вагондо арһа ашаха болон бусад хүдэлмэринүүдые хэхэдээ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, бусадта жэшээ харуулна.

Иигэжэ цехын хүдэлмэришэд ажалайнгаа амжалтые улам арьбадхажа байна.

Н. Святогор.

Шэнэ газар дээрэ жэл соо хүдэлмэрилөөд байхадаа

Павлодарска областиин Урлютюбскэ МТС-эй тракторна бригадын бригадир В. Зиборовой хөөрөөн

Таряа хадалга дүүрэхэ дүтэлжэ байгаа һэн. Тэрэ үедэ манай тракторна бригада механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн областной мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ ябаа бэлэй. Эгээл тэдэ үдэрнүүдтэ нэгэтэ таряанайнгаа тогуудай нэгэн дээрэ ябахадам МТС-эй директор нүхэр Комысбаев намтай уулзаад, самсынгаа хажуугай хармааһаа документ гаргажа, иигэжэ хэлэбэ:

—Энэ путёвко. Һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ манай эндэһээ хамагһаа түрүүлжэ ошохош. Ороной эрхим механизаторнуудай дүй дүршэлтэй тэндэ танилсахаш, мүн өөр тухайгаашье хөөрэнэ аабзаш даа.

Тиигээд уданшьегүй Москва орожо ерэбэбди. Выставкын «Газартаряалан» гэжэ павильоной лекционно зал соо Украиниин, Белоруссиин, Татариин ба бусад республикануудай экскурсантнуудтай уулзажа хөөрэлдэбэб. Шэнэ газар ашаглаха талаар өөрынгөө түрүүшын бага зэргын дүй дүршэлые эндэ уулзаһан нүхэдтөө хөөрэжэ үгэбэб.

Элдүүрилэгдээгүй шэнэ газар дээрэ ошохынгоо урда тээ би Ленинградай заводуудай нэгэндэ мастераар хүдэлмэрилжэ байһан хүм. Тиин би бусад ленинградайхидтай хамта Коммунистическэ партиин уряагаар ехэ зоригтойгоор шэнэ газар элдүүрилэн ашаглахаяа ошоо һэм.

Ороной олон городуудһаа зуу гаран хүдэлмэришэд Павлодарска областиин Урлютюбскэ МТС-тэ ерээ. Шэнэ нютагта һая ерээд байхада һониин гэхэ гү, али бага зэргэ таагүйшэг байгаа һэн. Гэбэшье, бидэнэр түргөөр дадашоо һэмди. Уданшьегүй, эндэмнай һуралсалай курсанууд нээгдэжэ, тэдээндэ хүдөө ажахын техникые болон агрономые һайса мэдэхэ багшанар табигдаһан байна. Шэнэ мэргэжэл—хүдөөгэй механизаторнуудай мэргэжэл тон оролдосотойгоор шудалха хэрэгтэй болоо.

Тиигээд курсашье дүүргэгдэжэ, трактористын нэрээзэргэ абагшадһаа 6 тракторна бригада эмхидхэгдээ һэн. Тэдэнэй нэгэнэй бригадираар би табигдаһан байгааб. Бригадамнай «ДТ-54» гэжэ маркын гусенична 5 трактор, үргэн абасатай дисковэ лущильнигуудые, плугуудые, сеялкэнүүдые, борнойнуудые, комбайнуудые, заправка хэхэ тэргэнүүд болон «Урожай» гэжэ полевой радиостанци үгэһэн байна.

Полинууд дээрэнь хүдэлмэрилхэеэ ошоходомнай Амангельдын нэрэмжэтэ колхозойхид бидэниие халуунаар угтажа абаад, ажалай болон ажаһуудалай һайн условинуудые байгуулаа.

2.700 гектар шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаха зорилго манай урда табигдаба. Бидэнэр мүрысөөндэ оролсоходоо үйлэдбэриингөө энэ даалгабариие үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ шиидээ һэмди. Колхозой правлениин заседани боложо, бригадада туһалха прицепщигүүд, горючи болон уһа шэрэгшэд, повар томилогдоһон байна. Энэ колхоздо хүдэлмэрилдэг агроном Александра Альшанская шэнэ газар зүбөөр элдүүрилхэ хэрэгтэмнай манда ехэ туһаламжа үзүүлээ. Жэшээлхэдэ, агротехническэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан түсэб табихадамнай нүхэр Альшанская ехэ туһа хүргөө һэн.

Хахалха газарнай колхозой һууриин газарнуудһаа холо байгаа. Бидэнэр хүдэлмэрилхэ газараа һайнаар хаража үзөөд, полевой станайнгаа байрлаха газарые нэрэгүй нэгэ голой эрьедэ шэлэн олоо һэмди. Тиигээд майхангуудаа татажа, байха байрануудаа бэлдээд, хоёр радиоприёмнигтой техническэ болон уранһайханай шухала шухала литературатай улаан булангаа түхеэрээ һэмди. Тэндэмнай шэнэ газетэ, журналнууд хододоо асарагдадаг байгаа.

Апрелиин 29-дэ уужам талаар моторой абяан хүнхинэн соностожо захалаа һэн. Полевой хүдэлмэри эхилбэ. Энэ үдэр түрүүлэн хахалжа эхилхэ хүндэтэй даалгабари намда тудаһан байна. Миниин хойноһоо бусад механизаторнууд шэнэ газар хахалжа эхилээ. Үрэжэлтэ газарай хүрьһэн урбуулагдажа, жэгдэхэн борозданууд татагдажа захалба.

Социалистическэ хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ тухай Коммунистическэ парти болон Советскэ правительствын анхарал оролдолгоор зоригжоһон бидэнэр нормоёо гансашье дүүргэхэ бэшэ, мүн үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ оролдодог байгаабди. Трактористнуудай мүрысөөн үдэрһөө үдэртэ дэлгэрээ. Энээнтэй хамта газарые гүнзэгыгөөр, зүбөөр хахалалгада онсо анхарал хандуулагдадаг байгаа.

Техникэшье һаадгүй хүдэлмэрилөө. Бидэнэр техникээ һайнаар харууһалдаг байгаабди. Машинануудта техническэ харууһа хэхэ график наринаар сахиһанайнгаа ашаар бидэнэр тракторнуудай һаатагые оройдонь бага болгохо, нормоёо халаанһаа халаанда миин лэ дүүргэхэ бэшэ, мүн үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой болоһон байнабди. Тракторнуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэһэнэй ашаар бидэнэр түрүүшын 10 үдэрэй турша соо 450 гектар шэнэ газар хахалһан байнабди. Шэнэ газарые хахалһанайнгаа һүүлээр, хойнонь борной шагтагалһан дисковэ лущильнигуудаар элдүүрилдэг, тиигээд дээрэһээнь модон катогоор жэгдэлдэг байгаабди.

Газарай хүрьһые хатаангүйгөөр үрэһэе таряжа эхилээд, МТС-эй болон колхозой түсэбөөр хараалагдаһан болзорһоо табан үдэрөөр урид тарилгаяа дүүргээбди. Хабарай шэниисэ ба будаае бүхы талмай дээрэ нарин рядтайгаар таряабди. Уданшьегүй хүдэлмэримнай үрэ харагдаа. Тарилгамнай нэгэ жэгдээр гаража, удхэн һайнаар ургажа эхилээ. Таряамнай һайнаар ургажа, бидэнэрыешье, колхознигуудыешье баясуулаа.

Тарилгын һүүлээршье бригада дотор мүрысөөн зогсоогүй. Зундаа дизельнэ тракторнуудаар 1955 оной ургасада хэрэглэгдэхэ шэнэ газар хахалагдажа үргэлжэлөө. Манай бригадада халаан бүхэнэй дүүрэхэдэ хүдэлмэриин дүн гаргагдана. Түрүүлжэ ябаһан трактористда дамжуулгын бишыхан улаан туг барюулагдадаг байгаа. Агитаторнууд полевой стан дээрэ «Молни», «Дайшалхы хуудаһа», ханын газетэ гаргадаг һэн. Тэдээн дээрэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл бэшэгдэдэг, дутуу дунданууд эрид шүүмжэлэгдэдэг, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд элирүүлэгдэдэг байгаа. Мүрысөөнэй ябаса үргэнөөр тунхаглан соносхохо гээшэ үйлэдбэриин бүтээсые дээшэлүүлгэдэ ехэ нүлөөтэй. Тиин гээгдэжэ ябагшад түрүүшүүлые хүсэхэ гэжэ тэмсэдэг һэн. Бригадамнай сезон соо 3850 гектар шэнэ газар хахалаа. Энэ хадаа абаһан уялгаһаамнай нилээд ехэ болоно. Тэрээнһээ гадна, ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэлгэдэнь колхоздо нилээд ехэ туһаламжа үзүүлээбди. Механизаторнуудай хүсөөр 600 гаран тонно үбһэн сомогдоһон, силос ехээр дарагдаһан байна.

Ургасаяа амжалтатайгаар хуряахын тулада бүхы жэжэ юумэн хүрэтэр хуу харагдаһан, хэлсэгдэһэн байна. Теэд тиигэнгүйгөөр аргашьегүй ха юм. Таряамнай һайнаар ургаа. Шэниисымнай полинууд дээрэ үдхэн, эрхим эдеэтэй таряан ургаа һэн. Шэниисэһээ мүн будаашье дортоогүй. Ургуулһан таряагаа түргэнөөр ба гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха хэрэгтэй байгаа. Бидэнэр колхознигуудтай хамтадаа нягта барисаатайгаар ажаллажа, энэ зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргээбди. Гектар бүриһөө 120 пуүд шэниисэ, 175 пүүд будаа хуряагдаа. Колхоз гүрэндэ уялгата ёһоор таряа тушааха түсэбөө саг соонь дүүргээд, өөрыгөө үрэһөөр хангаһан, колхознигуудай ажалта үдэртэ ехэ таряа хубааһан байна.

Шэнэ газар ашаглалга дээрэ хүдэлмэрилһэн механизаторнуудай ажал һайнаар түлэгдэнэ. Жэшээнь, би бригадираар хүдэлмэрилхэдөө хабарһаа эхилээд сезоной дүүрэтэр һара бүридэ 3.000 түхэригһөө доошо бэшэ салин хүлһэ абадаг байгааб. Гадна, колхоз ажалта үдэртэмни 200 гаран пүүд таряа үгөө.

Ерэхэ жэлдэ баян ургаса хуряахын тулада бүхы юумэн хэгдээ. Пар болгожо хахалагдаһан полинууд зун, намартаа хододоо зөөлэнөөр, буртаг ногоонһоо сэбэр байлгагдаа. Хахалһан газар дээрэ саһа тогтоохо, хүрьһэндэ шииг нойто бариха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ ошожо, нилээд ехэ юумэ мэдэжэ абаабди, ороной солото механизаторнууд—Прасковья Ангелинагай, Дмитрий Гонтариин, Иван Бунеевэй ба бусадай һургаал болохоор дүй дүршэлтэй танилсаабди. Бидэнэр тэдэнэй баян дүй дүршэл өөһэдтөө хэрэглэхые оролдохобди. Манай бригадын бүхы трактористнууд, мүнөө үбэлэй үедэ хэдэн мэргэжэлнүүдые шудалжа байна. Прицепщигүүд, горючи зөөгшэдшье машинануудые шудална. Тэдэнэр трактористын, комбайнерай, штурвальнын мэргэжэлтэй болоходоо, хэрбээ хэрэгтэй болоо һаань, бидэнэй хэниимнайшье һэлгэжэ шадаха болохо юм.

Амангельдын нэрэмжэтэ колхоз ерэхэ хабартаа 3400 гектар шэнэ ба хуушан газарнууд дээрэ хабарай шэниисэ, будаа тариха юм. Артелиин тарилгын талмай 40—50 процентээр үргэдхэгдэхэнь. Мүнөө манай бригада ехэ хүдэлмэринүүдтэ бэлэдхэжэ байна. Бидэнэр шэнэ ба боро газар ашаглаха бүгэдэарадай хэрэгтэ туһа нэмэри хэхээр эрид шиидэнхэйбди. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска ба февральско-мартовска Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ илалта туйлахаяа эрмэлзэжэ байгаа манай хүсэл зориг улам хатуужажа, бэхижэжэ байнал.

Һайн үрэһэн һайн ургаса үгэдэг

★ ★

Хожомоо нэгэ аргыень олохобди даа...

Бичурынхид тарилгадаа тон муугаар бэлэдхэнэ

Гаряанажалтай Бичурын аймагай колхозууд ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ ороохото культурануудай үрэһэ хаалгые мүнөө хүрэтэр холо дүүргээдүй байһаар. Аймаг дотор олохон колхозууд энэ хүдэлмэриие эхилээдүй шахуу. Окино-Ключевскойн МТС-эй харьяата Круминай, Кировэй, Чапаевай болон Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд үрэһэ хааха түсэбөө дүүргэхэ хүсэд арга боломжотой байбашье, энэ хүдэлмэриие болошогүйгөөр унжагайруулна. Жэшээнь, Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө хүрэтэр нэгэшье центнер үрэһэ сэбэрлээдүй. Тус колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Петровһоо энээн тухай асуухада:

—Мүнөө дээрээ тарилгын үрэһэ сэбэрлэхэ нэгэшье машинагүйбди. МТС-шье үрэһэ хааха тушаа туһаламжа хүргэнэгүй. Теэд хожомоо нэгэ аргыень олохобди даа,—гэжэ хөөрэнэ.

Зүгөөр, үнэн дээрээ нүхэр Петров МТС-эй зүгһөө туһаламжа хүлеэдэггүй, харин үрэһэ сэбэрлэдэг машина ерэжэ, олон хүдэлмэришэдыемнай һаатуулхань бээз гэжэ хашаржа һуудаг. Тиигээд тус колхозойхид энэ жэлэй аяар мартын 1 хүрэтэр үрэһэнэйнгөө таряа сэбэрлэжэ дүүргэхэбди гэжэ хөөрэлдэнэ.

Гушадай сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхоз үрэһэ сэбэрлэлгые эхилһээр нэгэ һараһаа үлүүтэй болоо. Теэд энэ үе соо миил 1,500 центнер үрэһэ хиндхэһэн байна. Энэ колхозой амбаар, складуудта, тогууд дээрэнь аяар 5500 центнер үрэһэнэй таряан сэбэрлэгдэнгүй, зарим газарта саһанда дарагдажа хэбтэнэ. Хэрбээ тус колхозойхид үрэһэ сэбэрлэлгын хүдэлмэриие саашань иимээр ябуулаа һаа, 5,500 центнер үрэһэнэйнгөө таряае 3—4 һара соо сэбэрлэжэ дүүргэхэгүй байна. Юуб гэхэдэ, үрэһэ сэбэрлэлгэдэ хэдэхэн хүнүүд суглардаг, МТС-һээ ерэһэн таряа сэбэрлэдэг «ОС-1» машина үдэртөө дүүрэн хүсөөрөө хүдэлгэгдэдэггүй.

Мүн иимэрхүү баримтанууд бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ. Колхоз бүхэнэй дүүрэн хүрэхэ үрэһэ хааха арга боломжотой байхадань, Окино-Ключевскойн, Бага-Куналейн МТС-үүдэй зүгһөө тэдээндэ болохотой туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй. Жэшээнь, халуун намар байхада Бага-Куналейн МТС-һээ «Коммунизм» колхоздо үрэһэ сэбэрлэдэг «ОС-1» машина асарагдаһан аад, эбдэрхэй байжа, мүнөө хүрэтэрөө хүдэлнэгүй. Энэ ушарһаа үрэһэ сэбэрлэлгэ тус колхоздо унжагайруулагдана.

Эрхим шанартай үрэһэ хаалгахын түлөө МТС-үүдэй агрономууд ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Теэд тэдэнэр энэ шухала хүдэлмэриие бодотоор хүтэлбэрилнэгүй. Бага-Куналейн МТС-эй ахалагша агроном нүхэр Бурлаев харьяата колхозуудаараа ябахадаа үрэһэ хаалга, үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд тухай һонирходоггүй, харин ехэнхидээ ондоо хүдэлмэреэр һамаараад лэ ошодог юм.

Мүнөө үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ сагрээ. Гэбэшье, аймаг дотор энэ хүдэлмэри үргэлжэдөө эхилээгүй шахуу. Билютайн сельсоведэй Круминай нэрэмжэтэ, «Защита мира» ба бусад хэдэн колхозуудта һаяханайл зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ.

Тэрэшэлэн овощиин рассада ургуулха горшоогхонуудые бэлэдхэжэ эхилхэ саг тулаа. Теэд энэ хүдэлмэридэ мүн лэ анхарал хандуулагдаагүй байһаар.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие бодотоор эмхидхэхэ агрономууд ба агротехнигүүд колхоз бүхэндэ бии. Теэд тарилгада бэлэдхэхэ хэрэгтэ мүртэй анхарал хандуулагдаагүй байһан дээрэһээ энэ хүдэлмэри Бичурын аймагай Окино-Ключевскойн ба Бага-Куналейн МТС-үүдэй харьяата колхозуудта унжагайржа байна.

Б. Дымбрылов, манай корреспондент.

★

Бэлэдхэлээ шамдуулхаар болоо

Баргажанай аймагай колхозууд ороохото культурануудай, илангаяа хартаабхын үрэһэ дутуутай байна. Жэшээлхэдэ, аймагай 8 артельнүүдэй дүрбэниинь лэ үрэһэеэ хаажа дүүргээ. XVIII партсъездын, Баргажанай сельсоведэй Сталинай, Уланай сомоной Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд мүнөө хүрэтэр үрэһэ хүрэнгэ дутуутай байһаар.

Баргажанай сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үрэһэ хааха түсэбөө 55,4 процент, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 80,5 процент хүргөөд байна. Эдэ колхозууд өөһэдтөө хүрэхэ үрэһэнэй таряатай. Теэд дурсагдаһан хоёр колхозой хүтэлбэрилэгшэд үрэһэн тухай һаналаа табяадүй байна. XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз шэниисын 220, хара таряанай 300 центнер үрэһэ дутуутай байһан мүртөө таряагаа мүнөө хүрэтэр сохиногүй. Баргажанай сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 100 центнер шэниисын, 330 центнер хара таряанай, 200 центнер овёсой үрэһэ дутуутай. Энэ үрэһэн үни хада хаагдаха байгаа. Дурсагдаһан колхозууд үрэһэнэй таряатайдаа найдашсод, тэрэнээ сэбэрлэнэгүй. Мүн Уланай сомоной Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд өөһэдын үрэһэ дутуутай.

Куйтунска МТС-эй мэргэжэлтэд харьяата колхозуудайнгаа үрэһэ хаалгада, үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэлгэдэ хамаарнагүй. Колхоз бүхэндэ шахуу агроном бии аад, тэдэ мэргэжэлтэдэй эмхидхэхы үүргэнь огто харагданагүй. МТС-эй директор Анисимов, главна агроном Краевская гэгшэд үрэһэ хаалгын дутагдалые тэмдэглэхэһээ бэшэ хэмжээ абанагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Куйтунска МТС-эй дирекциин ба тэрэнэй мэргэжэлтэдэй һулаар хүтэлбэрилһэнһөө Баргажанай колхозуудай хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ ехэ дутагдал гаралсаа гээшэ. Эдэ дутагдалнуудые түргэн зайсуулжа, тарилгада бэлэдхэлые шамдуулха шухала.

М. Байкалов.

Энэ жэлдэ Улан-Удэ городой Международная үйлсэдэ 12 квартиратай шэнэ гэр ашаглалгада оруулагдаба. Энэ гэр соо түмэрзамынхид ажаһууха юм. Һаяар үшөө нэгэ ехэ гэр баригдажа дууһагдахань. Ф. Сорокиной фото.

Түрэлхидэй конференци болобо

Зуу гаран хүнэй хабаадалгатайгаар Бичурын дунда һургуулида түрэлхидэй конференци декабриин һүүл багта болоо. Конференци дээрэ «Үхибүүдые гэр бүлэдэнь хүмүүжүүлхэ тухай» гэһэн асуудалаар һургуулиин директор Н. Чубаров элидхэл хэбэ. «Үхибүүдые ажал хэжэ һургаха тухай», мүн «Түрэлхидэй нэрэ хүндэ» гэһэн асуудалнуудаар багшанар Н. Федотова, Ю. Матюшина гэгшэд тодорхой һайнаар хөөрэлдөө хээ. Энээнэй һүүлээр долоон үхибүүдэй эхэ Тетерина гэгшэ өөрынгөө үхибүүдые хайшан гэжэ хүмүүжүүлдэг тухайгаа, мүн тэдэнээ багаһаань эхилжэ ажалда һургадаг тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ.

Энэ конференциие түрэлхид ехээр һайшааһан байна. Үе үе болоод лэ иимэ конференци үнгэргэжэ байхые тэдэнэр хүсэбэ.

М. Николаев.

Автомашинануудые абана

Хрущевой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель Курумканай аймагай томохон колхозуудай нэгэниинь гэжэ тоологдоно. Колхозой ажахы жэл ерэхэ бүри үргэдэнэ, колхоз баян шадалтай болоно.

Һаяхан энэ колхоз «ЗИС-5» маркын ашаанай автомашина, «Победа» маркын хүнгэн автомобиль худалдан абаа. Ингэжэ элдэб маркын 10 гаран автомашинануудтай болобо.

Н. Кузьмин.

Шоно алаба

Хэжэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой малажал дээрэ хүдэлмэрилдэг Семён Терентьев капкан табижа 3 шоно бариба. Мүн тус аймагай «Коммунизм» колхозой луговод Санжи Маниев 2 шоно алажа, «Заготживсырьёгой» контородо тушаагаа.

Эдэ ангуушадта колхозой правлениинүүдэй зүгһөө баясхалан хүргэгдэбэ.

Ч. Дарибазарон.

„Миниитнай машина саашаа ябаха аргагүй...“

(Замай тэмдэглэл)

—Зай, нүхэдүүд, миниитнай машина саашаа ябаха аргагүй болоо, үгсүүр өөдэ ябахань аймшагтай, сцеплени гэдэгни муу болоо. Мүнөө Кяхтаһаа ерэхэ машиные хүлеэгээд үзээ, жолоодогшынь зүбшөөгөө һаань, тэрэ машина һөөргөө бусажа, би городоо орохоб,—гэжэ № 0085 автобусой жолоодогшо нүхэр Мунгалов Гусиноозёрск хүрөөд, һуужа ябаһан хүнүүдтэ хэлэбэ. Декабриин нэгэ хүйтэн гэгшын үдэр бидэнэртэй иимэ ушар тохёолдоһон байгаа. Арба холо гаран хүн Улан-Удэһээ Кяхта ошодог томо улаан автобусоор үдэ багта шахтёрнуудай город хүрэбэбди. Урагшаа таһархадаа чайнын хаалтатай байха үедэ ерээд, газаа хоёр час шахуу дааража байбабди. Кяхтаһаа ерэхэ автобусой удааншье болохонь гайхалтай. Кяхтын тракт руу харахысал хараабди, үгыл аад үгы. Харин тиигэһээр байтарнай чайнын нээгдэхэдэнь, одооншье дулаасагдахань гэжэ һанаһаар ороһомнай тэндэшье «шонын хүлдэхөөр» хүйтэн, дэгэлтэсэ һуужа элеэлээ болообди. Энэ шулуу нүүрһэ малтадаг газарта түлишэ дутаа гэхэ гүбди?

Ингэһээршье байтарнай бүри орой болошоо даа, үбэлэй үдэр богони, наранше түргэндөө орошонхой, хадын саагуур хоргодуутай байба. Зай, баһа ямар шалтагаанаар Кяхтын автобус нитэрээ удаарба гээшэб гэлсээд, харгы дээрэ гарахадамнай, тэрэ баруун тээһээ аалиханаар наашаа ябажа ябаба. Теэд ерэхэдээ тэрэмнай баһал «үбшэлһэн» түхэлтэй.

—Юун һөөргөө ошохые намда хэлээбши, бишни өөрөө хайшан гээд городоо хүрэхэм ааб гэжэ бодолгото боложо ябанаб, — гэжэ наһатайшаг болоһон хүн кабина сооһоо гараад, Мунгаловта хэлэбэ. Хожомынь мэдэхэдэмнай Кяхтаһаа ерэжэ ябааша энэ машина Гусиноозёрскһоо Улан-Удэ хүрэтэрөө үглөөгүүр болотор ябаһан байгаа. Энэ машиные жолоодогшо нүхэр Бузин нээрээшье сэхээ хэлээ байна. Эдэ хоёр тус бүридөө 150 мянга гаран километр ябаһан хуушан машинанууд байгаа. Тиимэ хадаа ямар нэгэн ойол боложо, эбдэрээ юм ааб даа гэжэ бодоод, һуужа ябаһан зарим хүнүүд үглөөдэрынь ерэхэ машина хүлеэхээр үлэһэн, зариманиинь һөөргөө бусаһан, нүгөөдүүлынь харгын машинада һуужа, газараа хорооһон гэхэ мэтээр тараһан байгаа.

Декабрь һарын гансахан энэ хүйтэн үдэр иимэ ушар тохёолдоо бэшэ, харин байд гээд лэ холын замда иимэ юумэн болодог байна. Тэрэ хоёр машинануудшье хуушан һэн, тиимэ хадаа эбдэржэл болохо гээшэ гэжэ 3-дахи номерой автотранспортна конторынхид заргалдаха байха. Теэд оройдоо 15 мянган километр ябаһан шэнэ улаан автобусынь эбдэрхэдээ яана гээшэб! Улан-Удэһээ Кяхта ороходоо зобожо хүреө һаа, мүнөө һөөргөө яажа бусаһан тухайгаа хөөрэс.

Хүйтэн лэ һэн даа, тэрэ үглөөгүүр. Бухы тээһээ багахан хадануудаар хүреэлэгдэһэн Кяхта город хүйтэнэй униар манаңда хушагдаңхай байба.

Нэгэ иимэ үглөөгүүр Кяхтаһаа найман часта гараха аад һаатажа, 10 часта гараад, шэнэ улаан автобусоор түргэнөөр лэ ябажа байбабди. Арба гаран километр ябаад, тэрэмнай байшаба. Жолоодогшо нүхэр Тунгусов тэрэнээ 2 час тухай носожо заһаад, баһа саашаа дабшабабди. «Машинамнай баһа эбдэршэнэ аа гү» гэжэ хүн бүхэн жэхыһэн янзатай. Тиигэ тиигэһээр Гусиноозёрск орожо ерэбэбди. Үнөөхи чайна соонь аргагүй хүйтэн. Тиигээшье һаа, булеэн эдеэнһээнь амсажа дулаасаад, аян замаа үргэлжэлүүлээбди. Машинамнай Иволгые яһала гэмгүй үнгэрөөд, баһа эбдэршоо. Эндэ баһал удаан болоходонь, хүн бүхэн арга мүрөө оложо, город ороһон байха. Ингээдшье замай тэмдэглэл дүүрэбэ.

* * *

Саашань автотранспортна конторын хүдэлмэри тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. Хүн бүхэнэй хүдэлмэри ажалайнгаа үрэ дүнгүүдээр сэгнэгдэдэг гээшэ. Теэд Улан-Удэ городтохи автотранспортна конторын холын замда эльгээдэг машинануудтай нэгэнтэ бэшэ тохёолдодог ушарнуудай зариманиинь дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Энэ оройдоол хоёр—гурба дахин тохёолдоһон хэрэг бэшэ. Тэрээнһээ хойшошье иимэ юумэ боложол байдаг юм байна. Энэ жэлэй январь һарын гараһанһаа хойшо Кяхтын трактда баһал иимэ ушар болоһон байгаа. Эдэ бүгэдэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, машинанууд муу шанартайгаар заһабарилагдана. Заримдаа техническэ талаараа бүтэн бэшэ автобусууд холын харгыда эльгээгдэнэ. Эдэ болоһон ушарнуудые ондоогоор тайлбарилхын аргагүй. Гадна, эдэ томо улаан автобусууд дулаасуулагдадагаар бүтээгдэнхэй. Теэд дуулаасуулдаг түхеэрэлтэнь хэрэглэгдэнгүй, 2—3 зуун километр газарта бүхэли үдэртөө хүнүүд дааража ябадаг.

Эдэ бүгэдые усадхаха тушаа автотранспортна конторын хэжэшье байһаң юумэнь үгы юм ха. «Мастерской муутай, гараж үгы, машинануудай хуушан аад, иимэ юумэн болоно» гэжэ автотранспортна конторынхид нүхэд Костырев, Власов гэгшэд мэдүүлнэ.

—Манда мастерской, гараж гэжэ байхагүй, бухы машинануудай эндэл байдаг юм,—гэжэ ашаглалгын начальник нүхэр Костырев гаазаашаа заана. — Эдэшни булта хүрөөд лэ иимэ юумэн болоно гээшэ. Сэлэнгын хүүргын хажууда гараж барижа эхилһээр табан жэл боложо байна. Теэд энэ барилга урагшаа ябанагүй.

—Манай машинанууд булта даа шахуу 150 мянга гаран километр ябаһан, хуушанууд. Тиимэл хадаа эбдэрхэеэ һанахал юм даа, — гэжэ автотранспортна конторын инженер нүхэр Власов хөөрэнэ.

Эдэ нүхэдэй урдаа баридаг шалтагаанууд ямаршье үндэһэгүй байна. Имагтал заһабарилгын шанарые һайжаруулха, тэрэниие шалгахал хэрэгтэй. Тиимэ арга эдээндэ бии.

Д. Дурова.

Сабшалан дээрэ хүдэлмэрилнэ

Курба нютагта үбэлдөө саһан багаар ороод, хабар орой, мүн зунай эхеэр ургамалай шиигнойто эгээл ехээр хэрэглэдэг сагта бороо ородоггүй дээрэһээ илангаяа үбһэ ногооной ургаса муу байдаг. Урдань эндэ сабшалан уһалалгын, үтэгжүүлгын хүдэлмэри ехээр хэгдэжэ, үбһэ ногооной ургаса яһала һайн байдаг һэн. Харин һүүлэй жэлнүүдтэ сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри хэгдэхэеэ болижо, урдань һайнаар ургадаг газарнуудһаа бүри мүртэй ургаса абтахаяа болинхой.

Ойрын жэлнүүдтэ ниитынгээ малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэһэн Заиграйн аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой луговодууд саашадаа сабшалан һайжаруулгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха гэжэ шиидээ. Тиигээд мүнөө хуушанай дүй дүршэл ехэтэй луговодууд-колхознигууд Д. Банзаракшеев, Б. Бадмаев, Ц. Абидуев болон бусад сабшалан дээрэ гараад, хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэнэр энэ үбэлдөө сабшалан дээрэ саһа тогтоохо, хабартаа һайрамай уһа бариха, тошон халяаха, наг шэбхэ гаргажа адхаха юм. Намартаа тэдэнэр Үдэ голые зарим газартань хаажа, уһыень сабшалан дээрэ гаргаха хүдэлмэри хэһэн байна. Иигэжэ гол хаажа, уһыень хүдөө тээшэнь гаргахада бүхэли үбэлдөө хаха хахаһаар ехэхэн талмай дээрэ тошон боложо хүрэдэг байна. Эндэхи луговодууд үбэлдөө сабшалангай газар дээрэ тошон халяахаһаа гадна, гектар бүридэ 30—40 тонно наг шэбхэ гаргажа адхаха гэжэ шиидээ.

Иигэжэ энэ колхоздо үбэл, хабартаа сабшалангай газар һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана.

А. Михайлов.

ХҮЖЭ НАРҺАН ОЙ СОО

Үдэр бүри эртэлэн, үбэлэй үглөөгүүр, үшөө гэрэлтэй болоогүй байхада Дмитрий Гончаров электростанцияа хүдэлгэхэеэ бэшэнһээ урьдин ойдоо яаран гарадаг юм. Үбэлэй үдэрэй богонишье һаа, үүрэй туяагай үнэгэнэй харанхые нэбтэ сорьён гэрэлтэжэ захалхатай адли модошодой электростанци наяржа, хүжэ нарһан ой тайгые нойрһоонь һэреэнэ. Уданшьегүй электрохюрөөшэдэй ерэжэ, модо унагаажа захалхадань участогай дээдэ складта эршэтэ ажалай үдэр эхилдэг. Хэрбээ электростанциин саг соогоо хүдэлэнгүй һааташабал, дээдэ складай бухы хүдэлмэри зогсошохо бшуу. Тиимэһээ электромеханигай ажал тон харюусалгатай. Илангаяа мүнөө цикличностиин графигаар хүдэлмэрилжэ байһан участогта харюусалгань бүришье ехэ.

Январиин хүйтэн үдэрнүүдэй нэгэн... Энэ үглөөгүүр электромеханигай хүдэлмэридөө гарахадань урданайхиһаа бүри шэрүүн, үглөөнэй жабар сэбдэг хүйтөөр үлеэжэ байба. «Яһала ута һайхан намар болоходо, үбэлэйшье эхин һаранууд номгон дулаан байгаа гээшэ даа...» гэжэ шара хагданда малаа бэлшээһэн колхозой малшадшье, ойдо ябаһан модошодшье, хасууриин хэрмэ, хүбшын баабгай бэдэрһэн агнуушадшье гансата хүйтэнэй бууһанда гомдоногүй, «сагынь болоо» гэлдэнэ. Сагаан хүбэн сэн бүүг хэдэрһэн хүжэ дарьягар нарһад оройгоороо һалхинда урагша хойшоо найган нахилзана.

Электростанциин хүдэлмэрилжэ захалхатай адли электрохюрөөшэд, модо ябталагшад, тайрагшад олоороо ерэжэ ажалаа эхилхээр тус бүридөө түхеэрнэ. Мүн баһа тайгые дорьбоон сууряатуулһан модо шэрэдэг хүсэтэ тракторнууд хүнхинэн һубарилдаһаар ерэнэ... Тиигэжэ гүн тайгын аали намдуу оршон байдалые эбдэнэ.

—Зай, мүнөөдэрһөө эхилжэ Наранаймнай пункт үдэр соогоо адаг зургаан зуун кубометр модо шэрэхэ болобо. Үдэр бүри иимэ бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байбал, жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 20 мянган кубометр модо оронойнгоо барилганuудта эльгээжэ шадахабди. Саашадаа ажалайнгаа энэ темпые заахашье һуладхаха ёһогүйбди гэжэ залуухан наһанай, үндэршэг бэетэй мастер Василий Иннокентьевич Сороковиков участогайнгаа модошодто хандан хэлэнэ.

—Юрэдөө бидэнэрһээ һаатахагүй байха. Үдхэн модотой шэнэ участогта ороо хадаа унагаажал мэдэхэбди. Зүгөөр зөөжэ, бэлэдхэжэл үрьдихэеэ бодооройгты. Бидэнэр энэ уялгаяа дүүргэхэл ёһотойбди, —гээд электрохюрөөшэн Иван Кузько хэлээдхинэ.

— Эдэ трактористнуудай, илангаяа Можайка, Андренов гэгшэд һүүлшын хэдэн үдэр соо модоёо үзүүр узуурынь һэлгүүлэн хамаагүйгөөр асаржархина. Энэнь ябталагшадай хүдэлмэриие ехээр һаатуулна. Нүхэр мастер энээниие болюулха хэрэгтэй. Цикличностиин графигаар хүдэлмэрилжэ байгаад иигэжэ болохогүй, — гээд үргэн мүртэй Андрей Рутенко хэлэнэ. Тэндэ гарайнгаа тоһо аршажа байһан залуухан бурят тракторист Петр Андренов бэеэ зэмэтэйдэ тоолобо хэбэртэй, бэшэнэйнгээ нюурнуудые халта шэртээд абана.

Ойро зуурахана үргэлжэлһэн ажалай хөөрэлдөөн дүүрэжэ, тэдэнэр хүдэлжэ эхилнэ. Электростанциин улаан шэрэтэй будка дээрэ «түрүү электромеханигта» гэһэн бишыхан улаан тугхан налбана. Мүн будкын ханада «Эхэ орондоо түсэбһөө гадуур 30 мянган кубометр модо бэлэглэе», «Эрхим шанартай модо элбэг ехээр Эхэ орондоо!» гэһэн уряа лозунгнууд харагдана.

—Зай, Василий, шэнэ жэлшье гараба. Түрүүшын квартал соо хүсөөгүй һааш, 1955 он соошье шамда хүсэгдэхэгүйб, — гээд ехэл хоротойгоор аад, хүхюун янзаар электрохюрөөшэн Иван Кузько хэлэнэ. Василий Морковкин үнгэрэгшэ һарада хүсэн алдаһанаа һанахадаа «байза даа, хаража үзэһүүбди» гэжэ бодоод, харюу хэлэнгүй саашалшана. Харин туһалагшань — дүү хүбүүниинь ахынгаа харюу хэлэхэгүйдэ тэсэжэ ядаад, «заабол хүсөөд, урдатнай орохобди» гэжэ шангаар хороо бусалһан хэбэртэйгээр хэлэжэрхинэ.

Модошодой халуун ажал эхилжэ, электрохюрөөгэй зөөлэхэн нэгэ жэгдэ абяан таһалгаряагүй гаража, бүдүүн-бүдүүн нарһад жэрылдэн нэгэл зүг тээшээ унажа захалба. Абарга хүсэтэ тракторнууд тэдэниие гэшүүһэтэйгээрынь хойноо шагтагалаад нижаганаса, ташаганаса шэрэжэ, дээдэ склад тээшэ хүсэ мэдэн зүдхэнэ. Тракторай асарһан модые Бадма Цыренжапов десятнигай хэмжээд үгэхэдэ электрохюрөөгөөр тайраад лэ орхино. Тайрагдаһан модонууд штабельда нэгэ жэгдэхэнээр ябталагдан табигдана. Штабельда ябталагдаһан модые автокранаар «МАЗ-200» маркын автомашинануудта забһаргүй ашана. Энэ автокраниие Савелий Филатов Николай Трофимов хоёр ээлжэлээд хүдэлгэжэ, үдэр һүнигүй ашалга хэнэ. Халаан бүринигөө нормые 150—160 процент дүүргэнэ. Тэбэржэ хүрэшэгүй бүдүүн модонуудые ашаһан машинанууд үбэлэй дардам саһатай харгыгаар Үдэ голой эрьедэ таһалгаряагүй зөөнэ. Модошодой эршэтэ халуун ажалай эхилһээр нилээд болоһон хойно, үбэлэй наран модошодһоо гээгдэһэндээ эшэһэндэл, ойн соорхойгоор мариаһаар өөдөө хөөрэн гарана...

Эндэ ажаллажа байгшад хадаа Хандагайн леспромхозой Наранай модо бэлэдхэлэй пунктын хоёрдохи Үлүнтэ гэжэ мастерска участогай модошод гээшэ. Наранай модошод нёдондо жэлдэ модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые хоёр һараар урид дүүргэжэ, жэлэй дууһатар Эхэ орондоо түсэбһөө гадуур 30 мянган кубометр модо бэлэглэхэ гэһэн социалистическэ уялгаяа бэелүүлһэн байна. 1954 оной һүүлшын хоёр кварталай дүнгөөр леспромхоз ссогоо түрүү һуури, «Забайкаллес» комбинат соо хоёрдохи һуури эзэлжэ СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта ба нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Тус пунктда Абакан, Бага-Тарбагатай, хоёрдохи Үлүнтэ гэжэ гурбан мастерска участогууд бии юм. Эдэнэр мүнөө булталаа цикличностиин графигаар хүдэлмэрилнэ.

—Хоёрдохи Үлүнтын мастерска участогые залуу мастер Василий Иннокентьевич Сороковиков хүтэлбэрилнэ. Нүхэр Сороковиков моръёор модо шэрэгшэһээ эхилээд эрхим мэргэжэлтэй мастер болотороо ургаһан байна,—гэжэ пунктын начальник Николай Степанович Бояк омогорхон хөөрэнэ. Үнэхөөрөөшье, хэдэн жэлэй урдахана залуухан хүбүүн Василий эндэ морёор модо шэрэгшээр хүдэлмэрилжэ захалһан юм. Теэд тэрэ гэһээр үнишье болоогүй. Энэ үе соо гэшүүһэ сэбэрлэгшээр, электрохюрөөшөөр, бригадираар хүдэлмэрилжэ, мүнөө түрүү участогай мастер болонхой. Нүхэр Сороковиковой участогта дүшэ гаран хүнүүдһээ бүридэһэн хоёр бригада хоорондоо мүрысэн хүдэлмэрилнэ. Тус бригадын нэгые өөрөө нүхэр Сороковиков, нүгөөдынь Григорий Кабашный хүтэлбэрилдэг. Энэ участогта хүдэлмэрилһэн хүн бүхэн нормоёо дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, трактористнууд Петр Андренов, Иван Можайко гэгшэд «КТ-12» маркын трактораар үдэр бүхэндэ 47 кубометр шэрэжэ обоолхын орондо 120 кубометр хүрэтэр шэрэнэ. Эдэнэр унагаагдаһан модые гэшүүһэтэй зандань шэрэхэ арга һаянай хэрэглэнэ. Тиигээд үлэһэн гэшүүһысэнь тусхай электрохюрөөгөөр тайрана. Энэ хадаа гэшүүһэ сэбэрлэгшэдэй хүдэлмэриие нилээд хүнгэдхэнэ, түргэдхэнэ. Модо унагаагшад Василий Морковкин, Иван Бузько гэгшэд модые нэгэ тээшэнь трактораи шэрэжэ абаашахада таарамжатайгаар унагаана. Эдэнэр үдэр соогоо 104 кубометр модо отолхын орондо 170 кубометр унагаадаг байха юм. Тайрагдаһан модые ябталагшад Роман Давыдов, Андрей Рутенко гэгшэд нэгэшье үдэр нормоёо дүүргээгүй гэжэ байгаагүй, харин 150—200 процент дүүргэдэг байна. Эдэнэр цикличностиин графигаар хүдэлмэрилхэ зуураа, модо унагаагшадһаа эхилээд модо ябталагшад хүрэтэрөө дам дамаа, бэе бэедээ эрилтэтэйгээр хандажа хүдэлмэрилдэг. Тиимэһээ хүн бүхэн нормоёо хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, электрохюрөөшэдэй модые дайралдаһан тээшэнь унагаадаг һаань, трактористнуудта элдэб бэрхэшээл тохёолдохо, хэрбээ трактористнуудай модонуудай үзүүр узуурынь нилагангүй шэрээ һаань дээдэ складайхидта һаад ушаруулха байна.

Тиимэһээ цикличнэ методээр хүдэлмэрилжэ байһан участогта хүн бүхэн оролдожо ажаллана. Мүнөө тус участогай ажалай бүтээсэ нэгэ хахад дахин дээшэлээ. Модо бэлэдхэхэ 1954 онойнгоо түсэбые хэдэн һараар урид дүүргэжэ, мүнөө 1955 онойнгоо түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

* * *

Үдэшэ... Уран гоёор шэмэгдэһэн модошодой улаан булан... Модошод ажалаа дүүргээд улаан булaндаа сугларжа радио шагнаха, газетэ, журнал уншахаяа сугларна. Мүн баһа үдэр соо хэһэн ажалайнгаа дүнгые бухы дээрээ, хүн бүхэн дээрэнь мастер Сороковиков гаргажа, показателиин доска дээрэ тэмдэглэнэ. Мүнөөдэрэй дүнгөөр участок бухы дээрээ нормоёо 160 процент дүүргэһэн байба. Иван Можайко, электрохюрөөшэд Иван Кузько, Василий Морковкин, ябталагша Андрей Рутенко гэгшэд хамагһаань ехээр нормоёо дүүргэһэн байна.

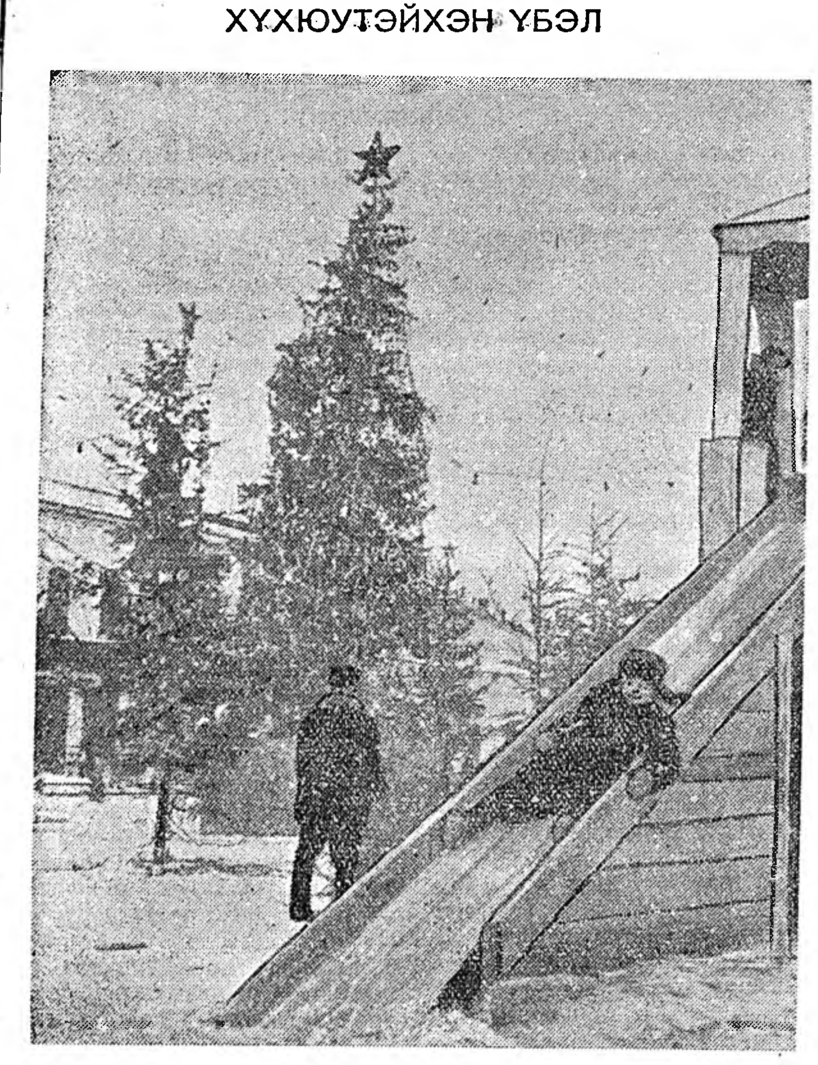
Тиигэһээр байтар модошодтой хөөрэлдэжэ байһан Наранай пунктын группарторг Михаил Иванович Новиков уласхоорондын байдал тушаа хөөрэлдөө хэжэ, һүүлээрнь бухы леспромхозой, тэрэ тоодо Наранай пунктын түсэбһөө гадуур абаһан социалистическэ уялгаяа хэр зэргээр дүүргэһэн тухай хөөрэжэ үгэбэ.

—Бидэнэр түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амархагүй, харин энэ амжалтаяа улам арьбадхаха ёһотойбди. Бидэнэр хадаа арадай ажахыда тон шухала хэрэгсэл—модо бэлэдхэнэ гээшэбди... Тиимэһээ модо бэлэдхэхэ 1955 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ ёһотойбди,—гээд парторгын үгэсэ дүүргэхэдэ, модошод тодожо абан, «хэлэһэнээ хэхэбди, зориһоноо бэелүүлхэбди» гэжэ нэгэн һаналаар мэдүүлнэ.

Үбэлэй үдэшын оройхон болоһон байбашье, модошод улаан булaндаа культурнаар амарһанайнгаа һүүлээр омог дүүрэн, үглөөдэр улам эршэмтэйгээр ажаллаха хүсэлтэйгөөр тарана.

Ц. ДАНДАРОВ, манай корреспондент.

ҺУРГУУЛИИНХИДАЙ ХҮХЮУТЭЙХЭН ҮБЭЛ

Жаахан шаргын үгышье һаань,
Нигэдэшье бууходам лаха юм!...

А. Мантаевай фото-этюд.

Хүршэ областиин һонинууд

(Иркутскһаа ерэһэн бэшэг)

ШАТАРААР ГОРОДОЙ ЧЕМПИОН

Шатараар городой чемпионой хүндэтэ нэрэзэргэ олохын түлөө Иркутск городой түрүү шатаршадай хоорондо шанга тулалдаан болоод һаяхан үнгэрбэ. Хоёр һара соо үргэлжэлһэн энэ мүрысөөнэй эсэстэ 14 тур наадажа, 12 очкотой болоһон нүхэр Концкий шатараар Иркутск городой чемпионой нэрэзэргэ хүртэбэ. Тиихэдэ 14 турай һүүлээр 11 очкотой болоһон Явербаум хоёрдохи, 10,5 очкотой Волков гурбадахи һуурида гараба. Шатаршад Карпов, Войлоков, Гачурин гэгшэд тус бүридөө 8—8 очкотой болоо. Энэ турнирта жэшээтэ һайнаар наадаһан шатаршад Концкий, Явербаум, Волков гэгшэдтэ шатараар мастерай кандидат гэһэн нэрэзэргэ олгогдобо.

КОЛХОЗУУДТА ТУҺАЛНА

Декабрь һарада Иркутск городой ажалшад хүршэ болохо Иркутска районой колхозуудай таряанай полинууд дээрэ нилээд ехэ наг шэбхэ шэрэбэ.

Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо промторгын болон бусад коллективүүд муу бэшээр ажаллаа. Эдэнэр 500 тонно наг шэбхэ шэрэхын орондо 530 тонно шэрэһэн байна. Колхозуудай таряанай полинуудта наг шэбхэ шэрэхэ даалгабарыя гортопой, дормост трестын, оёдолой ба конфетнэ фабрикануудай, кооперативна техникумэй болон бусад предприятинуудай коллективүүд хоёо үлүүлэн дүүргэбэ.

АВТОМАШИНАНУУДЫЕ АБАЖА БАЙНА

Үнгэрһэн декабрь һарада облпотребсоюзда 44 ашаанай, 44 «Победа», «Москвич» маркын хүнгэн автомашинанууд, 2 автопогрузчик ба «ГАЗ-650» маркын автобус абтаа.

Эдэ машинануудые тариа, мяха тушаалгаха үлүүлэн дүүргэһэн колхозууд ба совхозуудта үгтэбэ.

ШЭНЭ БА БОРО ГАЗАР ЭЛДҮҮРИЛЬЭНЭЙ АШААР

Парти, правительствын түүхэтэ тогтоолнуудаар зоригжоһон областиин колхозууд ба совхозуудай таряашад таряанайнгаа талмайе 1954 ондо 1953 онойхидо орходоо 114 мянган гектараар үргэдхэбэ. Хамта 151 мянган гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилэгдээд, нилээд ехэ газартань тариан таригдажа, баян урса хуряагдаа. Тэрэнэй ашаар областиин колхозууд ба совхозууд гүрэндэ тариа тушааха түсэбөө дүүргэһэн, 1953 онойхидо орходоо 2.500 мянган пүүд тариа гүрэндэ үлүү эхээр тушааһан байна.

ТАБАНЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ УРИДШАЛАН ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ

«Металлоремонт» гэжэ артель үйлэдбэринь 1953 онойхидо орходоо хоёр жэлэй түсэбые гурбан квартал соо дүүргээд, жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур 600 мянган түхэригэй продукци гаргаха гэһэн социалистическэ уялга абаһан байгаа. Абаһан уялгаа дүүргэхын тулада тус артелиин коллектив бүгэдэ эхэтэйгээр ажаллажа, IV квартал соо миллион шахуу түхэригэй продукци бүтээбэ. Тиин продукци гаргалгаяа 1953 онойхидо орходоо хоёр дахин ехэ болгоһон байна. Артелиин түрүүшүүл электрогагнуурщад Африканов, Голубов, никелировщица Жарикова, токарь Воробьев болон бусад хоёр зуутанай тоодо ороноой. Энэ коллектив табанжэлэй түсэбые дүрбэн жэл хахад соо дүүргэхэ гэжэ шиидээд, мүнөө улам эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

ХИТАДАЙ АРАДАЙ СҮЛӨӨЛЭЛГЫН АРМИИН АНСАМБЛЬ КОНЦЕРТ ТАБИБА

Москвагаар ба мүн бусад томо томо городуудаар айлшалаад, гэдэргээ бусажа ябаһан Хитадай арадай сүлөөлэлгын армиин ансамбль Иркутск городой ажалшадта концерт харуулба. Һайндэрэйхээр шэмэглэгдэһэн областной драматическэ театр соо городой ажалшад олоороо суглараа. Уданшьегүй, хүшэгэ нээгдэжэ, үни удаан алга ташалга болобо. Иркутскын ажалшад хүндэтэ айлшадтаа баяраа хүргэбэ.

Нэн түрүүн В. Мураделиин «Партии—манай хүтэлбэрилэгшэ», «Хитадай арадай сүлөөлэлгын армиин марш» гэжэ дуунуудые хоор дууллаба. Һүүлээрнь түгэдэй «Морин сэрэгшэд» гэжэ хатар, «Армейскэ барабан» гэжэ хатар тон бэрхээр дүүргэгдэбэ.

Хитад арадай искусствые шадамар бэрхээр харуулһан энэ бэлигтэй артистнарые Иркутскын ажалшад халуунаар амаршалба.

Концертын һүүлээр Иркутскын ажалшадай зүгһөө Хитад айлшадта бэлэгүүд барюулагдаба. Концерт хүхюу сэнгэлэг, баяр баясхалангай оршон байдалда үнгэржэ, Хитадай ба Советскэ союзай ажалшадай хани барисаае эли тодоор гэршэлбэ.

МАЛАИНГАА АШАГ ШЭМЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Областиин түрүү колхозууд ба малшад үнгэрһэн жэлэй хугасаа соо ажалай һайн амжалта туйлаба. Жэшээнь, Иркутска районой Буденныин нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө дундаа жэшээгээр 2300 литр һү һаагаа. Тиихэдэ Черемуховско районой «Путь к коммунизму» колхоз үнеэн бүриһөө 1618 литр һү һааһан байна. Тус районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоз дундаа жэшээгээр нэгэ хонинһоо 3,2 килограмм нооһо хайшалба.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ЭРШЭТЭ АЖАЛ

1954 ондо область дотор 74 МТС-үүд ажаллаба. Эдэ МТС-үүд хамта 4481 мянган гектар гэхэ гү, али 1940 онойхидо орходоо 3 дахин ехэ газарта зөөлэн хахалалга хэбэ. Хэрбээ 1953 ондо условно трактораар 420 га зөөлэн хахалалга хэһэн байгаа һаа, 1954 ондо 530 гектар хэжэ, үйлэдбэринэгөө бүтээсые ехээр дээшэлүүлбэ. Чеботарихинска МТС-эй түрүү тракторна бригада (бригадирынь нүхэр И. Уразов) условно трактор бүхэнһөө 998 гектар зөөлэн хахалалга хэжэ, гектар бүриһөө шэнииснэй 20,1 центнер ургаса хураба. Шерагульска МТС-эй солото комбайнер В. Веселов үнгэрһэн сезон соо 594 гектар тариа хуряажа, 10704 центнер ороойо сохибо. Мүн Захальска МТС-эй комбайнер П. Токарев 544 гектар тариа хуряажа, 9.283 центнер ороойо сохиһон байна.

Д. Доржиев.

Хитадта судна барилга хүгжөөгдэнэ

ПЕКИН, январиин 6. (ТАСС). «Гунжэньжибао» газетын мүнөөдэр мэдээсэһэнэй ёһоор, 480 пассажирнуудай һууха һууритай таатай зохид каютануудтай, 2650 тонно уһа түридэг «Миньчжу-5: (ь)» гэжэ ашаанай-пассажирска далайн судна Цзиннаньдахи шанхайска верфиин стапельнуудһаа түрүүшынхеэ уһанда табигдаба. Шанхайска верфьнүүдтэ баригдаһан «Жэньминь-1» гэжэ пароход декабриин 31-дэ Янцзы мүрэнэй үгсэн түрүүшын замда гараба. Тэрэ пароход барилгын материалнуудые, станогуудые, мүн үргэн хэрэглэлэй элдэб эд барааннуудые абажа гараа.

Хитадай судна барилгын промышленностиин томохон центр болохо Шанхайн верфьнүүд Хуайхэ мүрэн шадарай гидротехническэ барилганууудта зориюулан үнгэрэгшэ жэлдэ пассажирска болон ашаанай хэдэ хэдэн суднанууды, хүсэ ехэтэ олон буксирнуудые, шорой хүхэдэг снарядуудые, поездүүдые тээжэ гаргаха тулада Ханькоу Учан хоёрой хоорондохи Янцзы мүрэн дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа томо паромые мүн лэ бариһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Хитадай верфьнүүдтэ пассажирска болон ашаанай олон тоото пароходууд, танкернууд, баржанууд болон катернууд бүтээгдээ.

„Дружба" гэжэ Хитадай госхоздо

ПЕКИН, январиин 6. (ТАСС). Советскэ Союзай туһаламжаар «Дружба» гэжэ таряанай госхозые байгуулха тушаа хүдэлмэри Зүүн-Хойто Хитадта түлэг дундаа ябажа байна. «Жэньминьжибао» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Дружба» гэжэ госхоз шадар байдаг түмэр замай станцида Советскэ Союзһаа хүдөө ажахын машинанууд болон автомашинанууд ерээ. Тэдэ машинануудай тоодо «С-80» маркын тракторнууд, ашаанай автомобильнууд, самосвалнууд болон бусад ороно.

Госхозой механизаторнууд болон Фулитунь гэжэ посёлогой ажалшад станци дээрэ болоһон митингдэ суглараад, аха дүүгэй туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Советскэ Союздо ехэ баясхалан хүргэбэ.

Генерал Ли Сан Чогой эльгээһэн бэшэг

ПХЕНЬЯН, январиин 6. (ТАСС). Центральна телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, эблэрэлгэ тушаа сэрэгэй комиссида корейско-хитадай зүгһөө байдаг главна делегат генерал-лейтенант Ли Сан Чо, американска талаһаа байдаг главна делегат генерал-майор Л. Д. Картертэ январиин 5-да бэшэг эльгээбэ. 1955 оной январиин 1-нээ эхилжэ Кунсан, Каньын гэжэ портнуудые (Урда Корея) ашаа буулгалгын пункт болгон хэрэглэлгэеэ болихо тухай американска талын мэдээсэһэн мэдээсэлдэ харюусаха зуураа, нимэрхүү шиидхэбэринүүд хадаа «эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй 43-дахи параграф соо заагдаһан ашаа буулгалгын пунктнүүдтэ байдаг нейтральна комиссиин инспекционно бүлэгүүдэй ажал-ябуулгые хизаарлаха ямаршье үндэһэн үгы» гэжэ тэрэ бэшэгтээ онсолон тэмдэглэбэ. Тус пунктнүүдтэ «инспекционно бүлэгүүдэй аюулгүй байдалые хангаха, тэдэнэрые машина болон бусад зүйлнүүдээр хангаха үүргэһөө американска тала сүлөөлэгүй гэжэ Ли Сан Чо зааба.

Генерал Ли Сан Чо агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ бэшэгэй буулгабаринуудые эблэрэлгые хиналха нейтральна комиссида эльгээгээ.

Хитадта бага яһатанай хэлэн дээрэ номууд хэблэгдэнэ

ПЕКИН, январиин 6. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Пекиндэ бага яһатанай хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг номой хэблэл үнгэрэгшэ жэлдэ 1.700 мянган экземпляр тиражтай 200 шахуу номуудые монгол, уйгур, казах, корей болон бусад хэлэн дээрэ хэблэн гаргаа.

Бага яһатанай ажаһуудаг районуудтахи хэблэлнүүдэй гаргаһан номууд энэнэй тоодо оролсоногүй.

Бага яһатанай хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн номуудай дунда советскэ авторнуудай олон зохёолнууд бии.

Афганистанай сенат советско-афганска худалдаа наймаанай хэлсээе баталаа

КАРАЧИ, январиин 5. (ТАСС). Карачиин радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 5-да Кабулда гар табигдаһан советско-афганска худалдаа наймаанай хэлсээе Афганистанай сенат баталаа.

Баруун Германиие зэбсэглэлгэдэ эсэргүүсэн ВКТ-гэй бюрогой мэдүүлгэ

ПАРИЖ, январиин 5. (ТАСС). Ажалай бүгэдэнииттын конфедерациин бюро мэдүүлгэ толилоо. Парижска хэлсээнүүдэй баталагдаһантай дашарамдан Франци ехэ аюулай тохёолдоһон тухай тэрэ мэдүүлгэ соонь дахин заагдана. Депутадуудай үсөөнхидэй голосоо үгэһэн болобошье, парижска хэлсээнүүд национальна суглаанда эсэслэн баталагдаа гэжэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ. Парижска хэлсээнүүд хадаа Баруун Германиин дайшаа харгисуудай эрмэлзэжэ байгаа зэмдэлгын дайнда Францие хабаадуулха аюулда хүргэхэ байна.

Хэрбээ «парижска хэлсээнүүдэй эсэслэн баталагдабал Франци бэеэ даанхай байдалаа гээхэ байхыень ВКТ-гэй бюро һануулна,—гэжэ коммюнике соонь саашань хэлэгдэнэ».

Хэрбээ парижска хэлсээнүүдэй хүсэндөө оробол яаралтайгаар зэбсэглэлгэ хэгдэхэ байна. Тиимэһээ ажалшадай байдал бүри муудаха юм гэжэ бюро заана».

Парижска хэлсээнүүдые оройдонь эсэргүүсэн баталангүй байха арга боломжо бии байна гэжэ тэмдэглээд, парижска хэлсээнүүдые һайшаалгада эсэргүүсэжэ, Баруун Германие зэбсэглэлгын урдаһаа тэмсэлдэ шангадхаха эрилтэ республикын совет гэшүүдтэ хэхыень Францины ажалшадые ВКТ-гэй бюро уряалаа.

Рэдфордын Токио ошолго тушаа

ШАНХАЙ, январиин 5. (ТАСС). Японииһоо радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, «Дунда, Дүтын ба Дальна Востогой оронуудаар инспекционно аяншалга хэжэ ябаа» США-гэй штабуудай начальнигуудай нэгэдэмэл бүлэгэй түрүүлэгшэ Рэдфорд һүүлэй хоёр үдэрэй турша соо Токиодо байха зуураа, «сэрэгэй асуудалаар» хэлсээ хээ. Японии гадаадын хэрэгүүдэй министр Сигемицу, тэрэшэлэн Японии национальна оборонын Управлениин начальник Омура, тэрэшэлэн японско сэрэгэй бусад дээдэ тушаалта ноюнуудтай Рэдфорд уулзаа.

«Нью-Йорк Таймс» газетын токийска корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Японии зэбсэгтэ хүсэнүүдые үргэдхэхэ түсэб» тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Корреспондентын хэлэһэнэй ёһоор, японско ябган сэрэгэй энэ жэлдэ 22.500 хүнөөр олошоруулха, далайн сэрэгые—6.500 хүнөөр олошоруулха түсэб зүбшэн хэлсэгдээ. США-һаа Японидо үшөө 200 гаран самолет нэмэжэ үгэхэ тухай асуудал мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ газетэ мэдээсэнэ. Мүнөө үеын реактивна 75 самолет, далайн сэрэгэй кораблинууд, 2 эсминец тэдэнэрэй тоодо оруулагдана.

Орон доторнь байралагша американскаа сэрэгүүдтэ гаргашалагдадаг гаргашые хорооҳо гэһэн Японииин һанаашалга мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ. Американска сэрэгүүдтэ гаргашалагдадаг гаргаша японско бюджедтэ ехэ хохидол ушаруулна. Юнайтед Пресс агентствын мэдүүлһэнэй ёһоор, эдэ сэрэгүүдтэ Японииһоо үгтэдэг гаргашалагдажа байгаа 150 миллион долларые 100 миллион долларые хүрэтэр хорооҳыень Японско правительство эринэ.

Хэблэлдэ мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, Рэдфорд Токиодо байха үедөө Дальна Востогтохи ООН-эй сэрэгүүдые командалагша генерал Хэллтэй, США-гэй Дальна Востогтохи агаарай сэрэгүүдые командалагша генерал Патриджтай, Японидо байгаа американска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин бусадшье түлөөлэгшэдтэй нюуса зүблөө хэһэн байна.

Зүүн Урда Азиин агрессивнэ пактда хабаадагша оронуудай болохоёо байгаа зүблөөн тушаа

ПЕКИН, январиин 4. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Бангкогой февралиин 23-да зарлахаар хараалагдаһан манильска блогто хабаадагша оронуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн манильска блогые сэрэгэй талаар бэхижүүлхэ, Зүүн-Урда Азида дай дэлдэхэлые түргэдхэхэ гэһэн гол зорилготой юм гэжэ баруун гүрэнүүдэй хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ эли болоно.

США-гэй гүрэнэй секретарь Даллесай декабриин 31-дэ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлһэнэйнь ёһоор, «сохилтын эршэтэ хүсые байгуулха», мүн «саг үргэлжын штаб-квартирые эмхидхэхэ» гэһэн дурадхалые Холбоото Штадууд зүблөөн дээрэ оруулха юм. Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, «энэ сохилтын эршэтэ хүсэн» хадаа манильска договорто хабаадагша оронуудай дайн ба агаарай сэрэгүүдһээ эмхидхэгдэхэ байна.

Бангкогто болохо зүблөөн хадаа Азиин оронуудтахи национальна-сүлөөлэлгын хүдэлөөндэ эсэргүү тэмсэлдэ ехэ анхарал хандуулха юм гэжэ Даллес мүн лэ мэдүүлээ.

Индо-Хитадтахи байдал тушаа, Урда Вьетнамда террор эмхидхэхэ тушаа асуудалнууд зүблөөн дээрэ харагдаха байна. Мэдээнүүдэй ёһоор, Индо-Хитадай оронуудай дотоодой хэрэгүүдтэ США саашадаашье хамаалсахаар һанаашална. США-гэй хархис бүлэгүүд Женевскэ хэлсээнүүдэй шиидхэбэринүүдые дүүргүүлхэ ябадалда, Вьетнамда болохо бүгэдэнииттын һунгалтада, Вьетнамые демократическэ ёһоор нэгэдүүлгэдэ һаад хэхэ зорилготой байна гэжэ агентствын мэдээсэл соо саашань хэлэгдэнэ.

Азиин ба Африкын оронуудай конференциин зарлагдахаяа байһанда США дурагүйтэнэ

Американска хэблэл иигэжэ мэдэрнэ

НЬЮ-ЙОРК, январиин 5. (ТАСС). Азиин ба Африкын оронуудай болохоёо байгаа конференцидэ Эйзенхауэрэй правительство ехэ дурагүйгөөр хандана гэжэ «Чикаго Сан Энд Таймс» газетын корреспондент Ку Вашингтонһоо абаһан мэдээсэл соо заана. Ядерна бомбын туршалгые болюулха тухай эрилтэ хэжэ тиимэ асуудалай конференци дээрэ табигдаха байһантайнь дашарамдуулан Вашингтондо илангаяа ехээр дураа гутана.

Гэмтэ ябадал хэгшэдэй тоо США-да олошорно

ВАШИНГТОН, январиин 6. (ТАСС). США-гэй түүхэ соохи бүхы жэлнүүдэйхидэ орходоо 1954 ондо США-да гэм хэгшэдэй тоо бүри олошоржо гэжэ мүрдэлгын центральна бюрогой директор Гувер юстициин министрэй хэл бүри эльгээгээр элидхэл соогоо мэдээсэнэ.

Һүүлэй 10 жэлэйхидэ орходоо үнгэрһэн жэлдэ тонуул хэгшэдэй, хүсөөр эдлэгшэдэй, мүн хулгай хэгшэдэй тоо үзэгдөөгүй ехээр олошороо... Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор, ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдэй тоо 1953 онтой сасуулбал 1954 ондо 5 процентээр ехэ болоо» гэжэ элидхэл соонь хэлэгдэнэ.

1953 ондо США-да ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдэй тоо 2.160 мянган хүнөөр олошороо гэжэ «Нью-Йорк Таймс» газетэ энээнһээ урда бэшэһэн юм.

Голланди Баруун Ирианда аэродромуудые барина

ДЖАКАРТА, январиин 6. (ТАСС). Голландска правительство Баруун Ирианда 14 аэродромуудые барижа байна гэжэ голландска хэблэлэй мэдээсэһые баримта болгон Джакартын радио дамжуулна. Эдэ аэродромууд сэрэгэй авиацида зориюулагданхай юм.

Австрида хүдэлмэрилэгшэдэй тоо олошорно

ВЕНА, январиин 6. (ТАСС). Социальна тэдхэмжын австрийска министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Австриин хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 1953 оной ноябрь һаратай сасуулбал 1954 оной декабриин һүүлдэ 65 процентээр олошороо. Барилгын, металл болбосоруулгын, текстильнэ болон модо болбосоруулгын промышленностьда хүдэлмэригүйшүүлэй тоо илангаяа олошороо.

Азида ба Дальна Востогто хамаатай экономическа комиссиин худалдаа наймаа эрхилхэ подкомитедэй сесси

ШАНХАЙ, январиин 6. (ТАСС). Азида ба Дальна Востогто хамаатай ООН-эй экономическа комиссиин худалдаа наймаа эрхилхэ подкомитедэй сесси мүнөөдэр Гонконгдо нээгдэбэ. Энэ подкомитедэй хүдэлмэридэ Советскэ Союзай, Индиин, США-гэй, Англиин, Японии, Бирмын, Индонезиин болон бусад оронуудай түлөөлэгшэд хабаадана.

Тус сесси зургаан үдэр соо үргэлжэлхэ юм.

Индонезиин правительство Вьетнамай Демократическа Республикые мэдэрбэ

ДЖАКАРТА, январиин 6. (ТАСС). Индонезиин правительство хадаа Вьетнамай Демократическа Республикые мэдэрхэ тухай шиидхэбэри гаргаба гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ.

Мендес-Франс Италида ерэбэ

РИМ, январиин 6. (ТАСС). АНСА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр Неапольда Францины министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Мендес-Франс ерэбэ.

Баруун Германи худар Мендес-Франсын ошохоёо байһан тухай

ПАРИЖ, январиин 6. (ТАСС). Аденауэртай Мендес-Франсын уулзалга хэхэ ябадалые бэлэдхэхын тулада Франциин министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшын канцеляриин директорын орлогшо Суту гэгшэ Баруун Германи худар эльгээгдэбэ. Тэрэ хадаа январиин 5-да Баруун Германиин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын политическэ таһагай хүтэлбэрилэгшэ Бланкенхорнтой ба гадаадын хэрэгүүдэй министерствын статс-секретарь Хальштейнтэй уулзаһан байна. Тиихэдэ Суту болбол ерэхэ неделиин эсэстэ, январиин 14 гү, али 15 багта, Аденауэр Мендес-Франстай уулзаха юм гэжэ хэлсэһэн байна.

Мүн тэрэшэлэн эдэ хэлсээнүүдэй зүблэхэ зүйлнүүд зохёогдоһон байгаа.

Хэлсээ хэлгын гол шухала темэнь Саар болохо юм гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, «Юманите» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Энэ асуудал табиха гэжэ Бонн баадхана, юундэб гэхэдэ, тэрэ хадаа парижска хэлсээнүүдые бундестагаар ратификацилха һаад түбэг ушаруулжа болохо юм. Национальна суглаанда болоһон голосованиин дүнгүүдээр зоригжоһон Аденауэр бундестагта үгэ хэлэлгын болотор Мендес-Франсын үмэнэ шэнэ шэнэ эрилтэнүүдые табижа байна гээшэ...».

Боннско бундестагта парижска хэлсээнүүдые зүбшэн хэлсэхээ байһан тушаа

БЕРЛИН, январиин 6. (ТАСС). Бонниһоо абтаһан мэдээсэлдэ түшэглэн берлинскэ радиогой дамжуулхань хадаа, баруун германска бундестагта парижска хэлсээнүүдые хоёрдохёо уншалга январиин 20-до, тиигээд гурбадахаяа уншалга — февралиин эхиндэ хэгдэхэ болобо гэнэ.

Ассошиэйтед пресс гэжэ американска агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, август гү, али сентябрь һаранууда боннско засагаархин залуушуулые армида татаха тухай түрүүшын повесткэнүүдые тарааха байна.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Мүнөөдэр КИНО-ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Золотые яблоки» (11, 12 ч. 30 м.), хилын саанахи уранһайханай шэнэ фильм (14 ч. 30 м., 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта — «Девочка в цирке», «Два жадных медвежонка» (10 ч. 15 м.), «История маленького мука» (11 ч. 15 м., 13; 14 ч. 45 м. ба 21 ч.), «Машенька» (16 ч. 30 м., 19 ч. 15 м. ба 22 ч. 30 м.), «Футбол СССР—Венгрия», «Вальс на льду» (18 ч. 15 м.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Гаврош» (10 ба 12 ч.), «Запасной игрок» (14 ба 20 ч. 15 м.), «Байдиу Бавра» (16, 18 ч. 15 м. ба 22 ч.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны: редакции: редактора — 23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря — 3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов — 6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест. информации и писем — 11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00346. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 32.